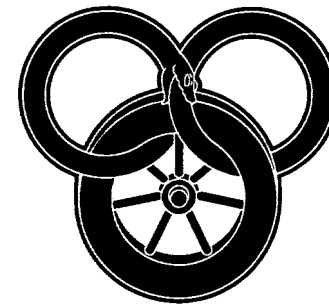

BODEŽ SNOVA

DEO PRVI

*Jedanaesta knjiga u serijalu **Točak vremena***

ROBERT DŽORDAN

Preveo
Ivan Jovanović

■ Laguna ■

Naslov originala

Robert Jordan

KNIFE OF DREAMS

Book Eleven of The Wheel of Time

Copyright © 2003 by The Bandersnatch Group, Inc.

Translation Copyright © 2011 za srpsko izdanje, LAGUNA

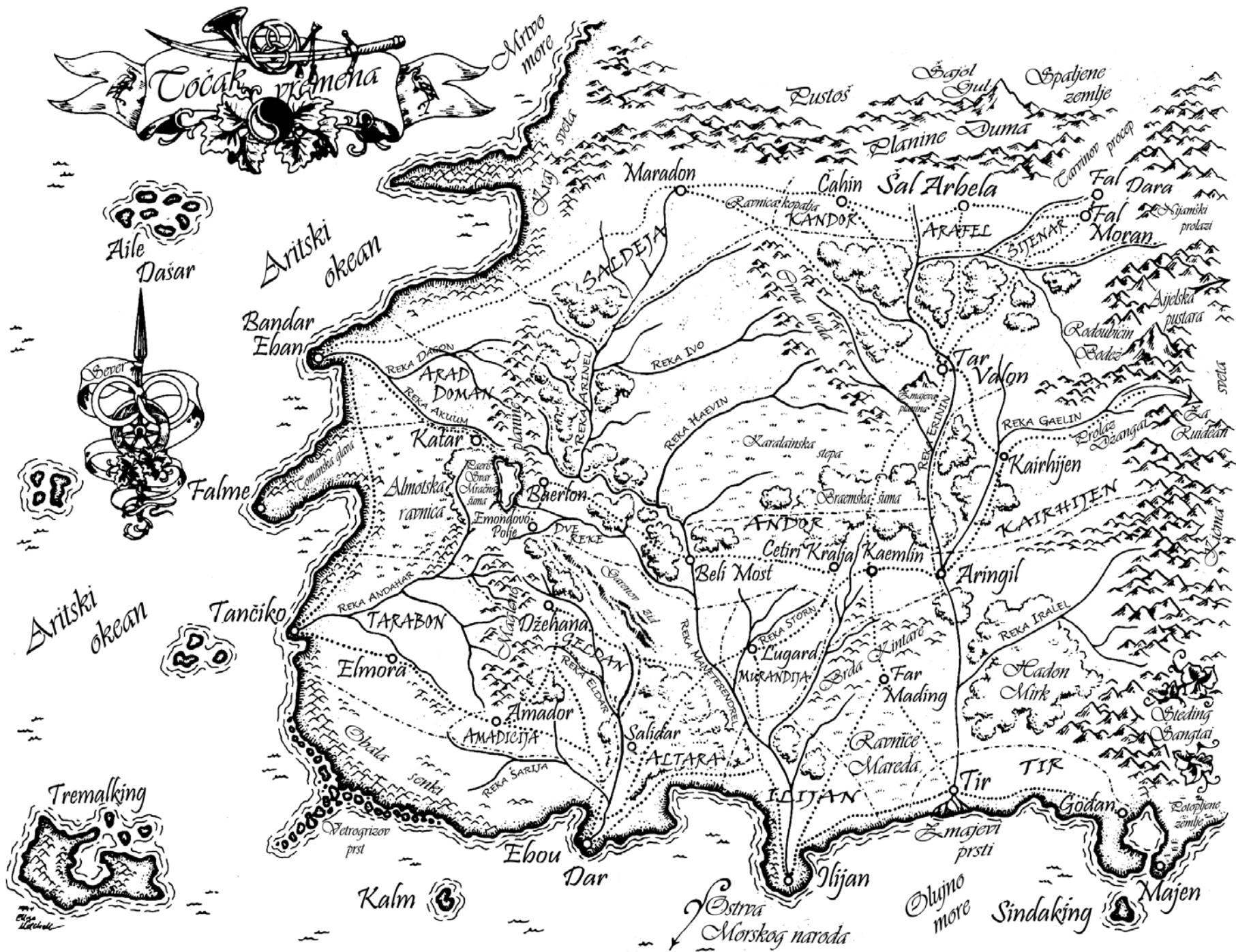
*U spomen na Čarlsa Sent Džordža Sinklera Adamsa
6. jul 1976 – 13. april 2005.*

SADRŽAJ

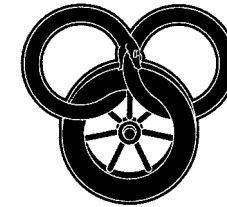
MAPE	11
Prolog: Žeravica koja pada po suvoj travi	13
1. Poslednji zvuci	89

Slast pobjede i gorčina poraza jesu poput bodeža snova.

Iz *Magle i čelika* Medoka Komadrina

PROLOG

Žeravica koja pada po suvoj travi

Sunce se preko neba penjalo ka sredini jutra, tako da su se od njegove svetlosti Galadova senka i senke njegova tri oklopljena saputnika pružale pred njima dok su kasom terali atove niz put koji je vodio pravo kroz šumu prepunu hrastova i kožolista, borova i kiselog drveća, mahom nabujalih u proleće. Pokušavao je da isprazni um, ali sitnice su mu neprestano skretale pažnju. Ako se izuzme bat konjskih kopita, vladala je potpuna tišina. Nije bilo ni jedne jedine ptice da peva s neke grane, niti jedne veverice da čavrlja. Bilo je pretiho za to doba godine, kao da čitava šuma zadržava dah. Ovo je nekada bio veliki trgovački put, davno pre nastanka Amadicije i Tarabona, pa je tvrdo nabijena žućkasta ilovača gdeгде bila prošarana krhotinama drevne kaldrme. Jedne seljačke taljige koje su se vukle iza tromog vola daleko ispred Galada i njegovih saputnika bile su jedini znak da tu sem njih četvorice ima još nekoga. Trgovina se premestila daleko na sever, tako da su se imanja i sela u tom kraju raselili, a čuveni izgubljeni rudnici Elgara zarasli u planinskim visovima, čiji početak beše tek nekoliko milja južno odatle. Tmurni oblaci što su se iz tog smera namicali obećavali su da će do popodneva pljusnuti kiša, ako nastave sa svojim laganim valjanjem preko neba. Jedan crvenkrili jastreb šestario je rubom šume tražeći plen. Baš kao što i on lovi. Ali u srcu, ne po rubovima.

Vlastelinska kuća koju su Seanšani dali Emonu Valdi pojavila se iza krivine, a on je zauzdao konje, priželjkujući da ima kalpak, pa da može da pritegne remen na njemu i da se time posluži kao izgovorom. Umesto toga morao je da se zadovolji raskopčavanjem i prikopčavanjem opasača s kojeg mu je visio mač; pretvarao se da ga je nezgodno opasao. Nije bilo nikakve svrhe u tome da nosi oklop. Ako jutro prođe onako kako se on nada da će proći, u svakom slučaju će morati da skine oklopni prsnik i verižnjaču, a ako stvari pođu po zlu, oklop jedva da će ga zaštititi nešto malo bolje od njegovog belog kaputa.

Nekada seosko boravište kralja Amadicije, ta zgrada beše jedna ogromna građevina plavog krova, načičkana u crveno obojenim balkonima – prava drvena palata s drvenim tornjevima na uglovima povrh kamenog temelja nalik na nisko strmo brdo. Pomoćne zgrade, konjušnice i ambari, težačke kućice i zanatske radnje, sve su bile prizemne i podignute na širokoj čistini oko glavne zgrade, ali bile su skoro jednako veličanstvene, takođe obojene u plavo i crveno. Šaćica muškaraca i žena kretala se između njih, s te daljine sićušne figure, a deca su se igrala pod budnim okom starijih. Slika i prilika uobičajenog života, a sve je neuobičajeno. Njegovi saputnici sedeli su u sedlima sa uglačanim kalpacima i oklopnim prsnicima na sebi, bezizražajno ga gledajući. Njihovi atovi nestrpljivo su kopali zemlju, pošto to kratko jahanje od tabora nije bilo dovoljno da bi istrošili jutarnju svežinu.

„Damodrede, razumljivo je ako se predomišljaš“, nakon nekog vremena reče Trom. „Teška je to optužba, gorka kao žuč, ali...“

„Ne predomišljam se zbog sebe“, prekide ga Galad. Još je juče čvrsto rešio šta će. Ali bio je zahvalan Tromu zbog toga što mu je dao potrebnu priliku. Oni su se jednostavno pojavili kada je on izjahao iz logora, prateći ga bez reči. Tada nije bio trenutak za priču. „Ali šta je s vama trojicom? Kockate se time što ste pošli sa mnom, a to ne morate. Kako god da se današnji dan završi, nećete biti lepo upamćeni. Ovo su moja posla i dajem vam dozvolu da idete i da gledate svoja.“ Kazao je to previše ukočeno, ali tog jutra jednostavno nije mogao da nađe prave reči, niti da opusti grlo.

Zdepasti čovek odmahnu glavom. „Zakon je zakon, a mogao bih i da koristim svoj novi čin.“ Tri zlatna zvezdasta kapetanska čvora bila su upletena ispod razgranatog sunca na licu njegovog belog plašta. Nije bilo malo palih kod Džeramela, uključujući i ništa manje nego tri gospodara kapetana. Tada su se borili protiv Seanšana, a nisu bili u savezu s njima.

„Učinio sam neke mračne stvari služeći Svetlosti“, sumorno kaza ispijeni Bajar, a njegove duboko usađene oči zablistaše kao da je to doživeo kao ličnu uvredu, „mračne kao ponoć bez mesečine, a verovatno ću ih opet činiti, ali nešto je toliko mračno da je nedopustivo.“ Izgledao je kao da će pljunuti na zemlju.

„Tako je“, promrmlja mladi Bornhald, trljajući usta oklopnom rukavicom. Galad je njega uvek smatrao mladićem, mada je bio čovek zapravo tek nekoliko godina mlađi od njega. Dainove oči su krvave; verovatno je sinoć opet pio rakiju. „Ako čovek prestupi, čak i u službi Svetlosti, onda mora učiniti ispravnu stvar kako bi se za taj prestup iskupio“, prgavo zagunđa Bajar. Vrlo verovatno da nije to želeo da kaže.

„U redu“, odgovori Galad, „ali neću kriviti nikoga ko se okrene i vrati. Ovo ovde su samo moja posla.“

Ipak, kada je poterao svog škopca u kas, bilo mu je drago što su oni poterali svoje atove u galop da bi ga sustigli i nastavili da jašu rame uz rame s njim dok su se beli plaštovi vijorili za njima. Naravno, nastavio bi on sam, ali možda će njihovo prisustvo sprečiti da ga uhapse i obese na licu mesta. On u svakom slučaju ne očekuje da će preživeti. Ono što se mora mora se, bez obzira na cenu.

Konjska kopita glasno su odjeknula po kamenom prilazu vlastelinskoj kući, tako da su se svi u širokom središnjem dvorištu okrenuli da ih gledaju: pedesetero Dece u blistavim verižnjačama, oklopnim prsnicima i kupastim kalpacima, mahom u sedlima, s prestravljenim amadičanskim konjušarima, u tamnim kaputima, koji drže konje. Balkoni koji gledaju na dvorište bili su prazni, ako se izuzme nekoliko slugu koji su izgleda gledali šta se dešava, pretvarajući se da čiste. Šest Ispitivača, krupnih ljudi sa skerletnim pastirskim štapovima uspravljenim iza razgranatog sunca na njihovim plaštovima, stajali su oko Radama Asunave kao telohranitelji, pomalo udaljeni od ostalih. Ruka Svetlosti uvek je malo po strani od ostatka Dece, što je izbor koji ostatak Dece zdušno odobrava. Sedokosi Asunava, naspram čijeg je tužnog lica Bajarovo delovalo puteno, bio je jedino prisutno Dete bez oklopa, a na njegovom snežnobelom plaštu bio je samo jarkocrveni pastirski štap, što je bio još jedan oblik isticanja. Ali sem što je primetio ko je sve prisutan, Galad nije skidao pogled sa samo jednog čoveka u dvorištu. Možda je i Asunava bio na neki način umešan – to nije razjašnjeno – ali samo gospodar kapetan zapovednik može da od visokog inkvizitora zatraži polaganje računa.

Emon Valda nije krupan čovek, ali njegovo tamnoputo odlučno lice nosi izraz onoga ko s punim pravom očekuje pokornost od drugih. I to s najvećim mogućim pravom. Raskrečenih nogu i glave uzdignute, zračeci zapovedništva, nosio je belo-zlatnu ešarpu gospodara kapetana zapovednika preko pozlaćenog oklopnog prsnika – svilenu ešarpu kitnjastije izvezenu od svake koju je Pedron Nijal ikada nosio. Njegov beli plašt, sa razgranatim suncima na levoj i desnoj strani nedara izvezenih zlatovezom, takođe je bio od svile, kao i njegov zlatnom srmom izvezeni beli kaput. Kalpak pod miškom bio mu

je pozlaćen i ukrašen razgranatim suncem iznad čela, a debeli zlatni prsten na levoj ruci, preko oklopne rukavice, bio je ukrašen velikim žutim safirom u kom je bilo izrezbareno sunce. Još jedan poklon od Seanšana.

Valda se neznatno namršti kada Galad i njegovi saputnici sjahaše i pozdraviše ga rukom preko grudi. Ulizički konjušari pritrčaše da od njih prihvate uzde.

„Trome, zašto nisi već krenuo za Nasad?“ U Valdinim rečima se jasno čulo neodobravanje. „Ostali gospodari kapetani već su na pola puta donde.“ On je uvek kasnio na sastanke sa Seanšanima, možda da bi istakao kako su Deca i dalje nezavisna u nekoj meri – tako da je bilo iznenađenje to što su ga zatekli spremnog za polazak; mora da je ovaj sastanak veoma bitan – ali se uvek starao da ostali visoki oficiri stignu na vreme, čak i ako moraju da pođu pre zore. Izgleda da nije pametno preterivati s njihovim novim gospodarima. Seanšani nemaju nimalo poverenja u Decu.

Trom nije pokazivao ni tračak nesigurnosti kakva bi se možda mogla očekivati od čoveka koji je jedva mesec dana na tom položaju. „Reč je o jednom hitnom pitanju, moj gospodaru kapetane zapovedniče“, smesta odgovori i pokloni se u dlaku tačno, ni dublje ni više nego što to pravila nalažu. „Jedno Dete pod mojim zapovedništvom optužuje drugo Dete za zlostavljanje njegove rođake i poziva se na pravo suda pod Svetlošću, koji po zakonu vi morate odobriti ili odbiti.“

„Čudan je to zahtev, sine moj“, javi se Asunava, upitno kriveći glavu nad sklopljenim rukama pre nego što je Valda stigao da odgovori. Čak je i glas visokog inkvizitora bio žaloban; zvučao je kao da oseća bol zbog Tromovog neznanja. Oči su mu podsećale na tamno usijano ugljevlje u gorioniku. „Obično je optuženi taj koji traži da se sudi mačevima, a verujem da je to obično slučaj kada optuženi zna da su dokazi protiv njega dovoljno jaki da bude osuđen. U svakom slučaju, pravo na sud pod Svetlošću nije traženo skoro četiri stotine godina. Saopšti mi ime optuženog i brzo ću se postarati za to pitanje.“ Glas mu postade studen kao mračna pećina usred zime, mada mu je pogled i dalje izgarao. „Nalazimo se među strancima i ne smemo dopustiti da oni znaju kako je neko od Dece sposoban za tako nešto.“

„Asunava, zahtev je meni upućen“, prasnu Valda i ošinu ga pogledom u kojem se jasno videla mržnja. Možda ga je savladao osećaj netrpeljivosti prema tom čoveku. Zabacivši plašt preko jednog ramena kako bi otkrio prstenastu krsnicu svog mača, spusti ruku na dugi balčak i ispravi se. Uvek sklon samoveličanju, Valda diže glas tako da su ga verovatno čak i ljudi u zgradi čuli, pa počeo da besedi umesto da govori običnim glasom.

„Verujem da bi mnoge naše stare običaje trebalo oživeti i da je taj zakon i dalje na snazi. Zauvek će biti na snazi, kao što je od davnine zapisano.

Svetlost daruje pravdu jer je Svetlost pravda. Trome, obavesti svog čoveka da može uručiti izazov i s mačem se suočiti sa čovekom kojeg optužuje. Ako taj pokuša da odbije izazov, obznanjujem da je prihvatio krivicu i naređujem da na licu mesta bude obešen, a da njegovo vlasništvo i čin pripadnu čoveku koji ga optužuje, kako stoji u zakonu. Rekao sam svoje.“ A onda se opet namršti na visokog inkvizitora. Možda je tu zaista bila reč o mržnji.

Trom se opet svečano pokloni. „Lično ste ga obavestili, moj gospodaru kapetanu zapovedniče. Damodrede?“

Galad se sledi. Nije ga zbog straha obuzela studen, već zbog praznine. Kada se Dain u pijanstvu izlanuo i ispričao kakve su mu zbrkane glasine dopale ušiju i kada je Bajar nevoljno potvrdio da to nisu tek glasine, Galada je ispunio gnev – takav usijani plamen da je bezmalo poludeo. Bio je siguran da će mu glava pući ako mu pre toga ne prepukne srce. A sada je sav kao od leda, ispražnjen od svih osećanja. I on se svečano naklonio. Veći deo onoga što ima da kaže propisan je zakonom, ali ostatak je pažljivo probrao kako bi sebi dragu uspomenu što više poštedeo srama.

„Emone Valda, Dete Svetla, pozivam te na sud pod Svetlošću zbog nezakonitog napada na Morgazu Trakand, kraljicu Andora, i zbog njenog ubistva.“ Niko nije mogao potvrditi da je žena koju je smatrao svojom majkom mrtva, ali mora da je tako. Desetak ljudi bilo je potpuno sigurno da je iz Tvrđave Svetla nestala pre nego što su je osvojili Seanšani, a isto toliko ih je posvedočilo da nije mogla otići svojevolejno.

Valda ničim nije pokazao da je iznenađen tom optužbom. Njegov smešak je možda trebalo da pokaže žaljenje zbog ludosti koju Galad s tom tvrdnjom čini, ali s tim žaljenjem je bio izmešan prezir. On otvori usta da odgovori, ali Asunava se opet ubaci.

„Ovo je besmisleno“, reče on glasom u kom se više čula tuga nego bes. „Držite ovu budalu, pa ćemo otkriti kakve je on to zavere Prijatelja Mraka deo, zavere koja ima cilj da baci ljagu na Decu.“ Mahnu, a prema Galadu zakoračiše dva golema Ispitivača – jedan sa okrutnim kezom, a drugi bezizražajnog lica, kao zanatlija koji kreće na posao.

Ali stigoše tek da koraknu. Tiho siktanje, iznova i iznova, ogłosi se po dvorištu kada Deca olabaviše mačeve u kanijama. Bar desetorica njih do kraja isukaše sečiva, držeći ih vrhovima ka zemlji. Amadičanski konjušari pogrbiše se, pokušavajući da postanu nevidljivi. Najverovatnije bi se dali u beg, samo da se usuđuju. Asunava se zgranuto osvrnu, a guste obrve visoko mu se izviše od neverice dok se grčevito hvatao za svoj plašt. Za divno čudo, čak je i Valda na tren izgledao iznenađeno. Nije valjda očekivao da će Deca dopustiti hapšenje nakon onog njegovog proglašenja. Ako i jeste, brzo se povratio.

„Vidiš, Asunava“, kaza on skoro veselim glasom, „Deca slede moje naredbe i zakon, a ne hirove nekog Ispitivača.“ Pruži kalpak u stranu, kako bi ga neko uzeo od njega. „Mladi Galade, odbijam tvoju bezobraznu i besmisleni optužbu i bacam ti tvoju poganu laž u lice. Jer to jeste laž, ili u najboljem slučaju suludo prihvatanje neke otrovne glasine koju su pokrenuli Prijatelji Mraka ili neki drugi što Deci žele zlo. Bilo kako bilo, ukaljao si mi čast na najgori mogući način, te stoga prihvatom tvoj izazov na sud pod Svetlošću, pod kojim ću te ubiti.“ To se baš i nije uklapalo u obred, ali odbio je optužbu i prihvatio izazov; biće dovoljno.

Shvativši da i dalje drži kalpak u pruženoj ruci, Valda se namršti na jednog među Decom što su sjahala – vitkog Saldejca po imenu Kašgar – a on priđe da ga uzme. Kašgar je samo potporučnik, skoro dečakog izgleda uprkos orlujskom nosu i gustim brkovima koji su podsećali na obrnute rogove, ali kretao se očigledno nevoljno, a Valdi se glas smračio i postao zajedljiviji dok je nastavljao da priča, otkopčavši opasač s mačem i pružajući mu i njega.

„Pazi šta radiš s tim, Kašgare. To je sečivo označeno čapljom.“ Otkopča svileni plašt i pusti ga da padne na kaldrmu, a za njim usledi i ešarpa dok su mu se šake kretale ka kopčama oklopa. Izgleda da nije želeo da proverava jesu li ostali voljni da mu pomognu. Lice mu je bilo sasvim spokojno, izuzev što mu se u besnim očima videlo obećanje odmazde – i to ne samo Galadu. „Kako sam shvatio, Damodrede, tvoja sestra hoće da postane Aes Sedai. Možda i shvatom odakle je tačno ovo poteklo. Nekada bih žalio zbog tvoje smrti, ali ne danas. Možda ću poslati tvoju glavu u Belu kulu, pa da veštice vide plod svojih spleta.“

Zabrinutog lica, Dain prihvati Galadov plašt i opasač s mačem, premeštajući se s noge na nogu kao da nije baš siguran postupa li ispravno. Pa, pružena mu je prilika da se predomisli, a sada je prekasno. Bajar oklopljenom rukom uhvati Galada za rame i nagnu se uz njega.

„Voli da napada ruke i noge“, tiho reče, osvrćući se i gledajući Valdu. Sudeći po tome kako ga je streljao pogledom, među njima nije sve bilo čisto. Naravno, to mrštenje se nije mnogo razlikovalo od njegovog uobičajenog izraza.

„Voli da cedi krv iz svog protivnika, sve dok taj više ne može ni da korakne ni da digne mač, pa tek onda kreće da ga ubije. Brži je od otrovnice, ali najčešće napada protivnikovu levu stranu, a isto će očekivati i od tebe.“

Galad klimnu. Većini desnorukih lakše je da tako napadaju, ali to mu se čini čudnom slabošću za jednog majstora sečiva. Gareth Brin i Henri Haslin terali su ga da vežba tako što će menjati kojom rukom drži gornji deo balčaka, upravo da ne bi razvio tu lošu naviku. Čudno je to što Valda voli da produžava borbu. Njega su učili da se trudi da je završi što je brže i čistije moguće.

„Zahvaljujem ti“, kaza, a ispijeni čovek sumorno se namršti. Daleko od toga da je Bajar dopadljiv, a izgleda da ni on ne voli nikog sem mladog Bornhalda. Od njih trojice, njegovo prisustvo najviše ga je iznenadilo, ali ipak je tu i to mu se računa u prilog.

Stojeći na sredini dvorišta, podbočen u svom belom kaputu izvezenom zlatom, Valda se okrenuo u mestu. „Svi se povucite uza zidove“, glasno zapovedi. Potkovice zazvečale po kaldrmi kada Deca i konjušari krenuše da ga poslušaju. Asunava i njegovi Ispitivači zgrabiše uzde svojih konja, a lice visokog inkvizitora bilo je zgrčeno od ledene srdžbe. „Neka sredina bude čista. Mladi Damodrede, srešćemo se tu...“

„Oprosti mi, moj gospodar kapetane zapovedniče“, prekinu ga Trom uz blagi naklon, „ali budući da si učesnik u sudu, ne možeš biti arbitar. Sem visokog inkvizitora, koji po zakonu ne može da učestvuje, ja sam posle tebe najviši po činu, te stoga, uz tvoju dozvolu...“ Valda ga ošinu pogledom, pa žustro priđe Kašgaru i stade pored njega, prekrstivši ruke, pa razmetljivo zalupka stopalom, pokazujući nestpljivost da se što pre počne.

Galad uzdahnu. Ako stvari pođu po zlu za njega, što je gotovo neumitno, njegovi prijatelji će za neprijatelja imati najmoćnijeg čoveka među Decom. Verovatno je da bi Trom u svakom slučaju navukao na sebe njegovo neprijateljstvo, ali sada je to još izvesnije. „Drži ih na oku“, kazao je Bornhaldu klimajući glavom prema Ispitivačima na konjima okupljenim oko kapije. Asunavini poslušnici i dalje su kao telohranitelji stajali u krugu oko njega, svi do jednog sa šakama na balčacima.

„Zašto? Sada čak ni Asunava ne može da se umeša. To bi bilo protiv zakona.“

Jedva se suzdržao da opet ne uzdahne. Možda je mladi Dain daleko duže Dete od njega, a njegov otac je čitav život proveo u službi, ali taj čovek kao da o Deci zna daleko manje nego što je on naučio. Za Ispitivače je zakon ono što oni kažu da jeste. „Samo pazi na njih.“

Trom je stajao u sredini dvorišta, mača isukanog i pruženog u ravni stlom, a za razliku od Valde izgovorio je reči tačno onako kako su zapisane. „Pod Svetlošću smo okupljeni kako bismo posvedočili sudu pod Svetlošću, svetom pravu svakog Deteta Svetla. Svetlost obasjava istinu, a ovde će Svetlost obasjati pravdu. Neka niko ne progovara ko nema pravo po zakonu i neka svako ko pokuša da se umeša bude smesta sasećen. Ovde će pravdu pod Svetlošću naći čovek koji pod Svetlošću zavetuje svoj život, i to snagom svoje mišice i voljom Svetlosti. Suprotstavljeni će se goloruki sastati ovde gde ja sada stojim“, nastavi spuštajući mač, „i nasamo porazgovarati. Neka im Svetlost pomogne da nađu reči kojima će ovo okončati pre krvoprolića,

jer ako to ne učine, jedno Dete danas mora da umre, a njegovo će ime biti izbrisano iz naših spisa i svaki pomen na njega biti zabranjen. Pod Svetlošću, biće tako.“

Kako je Trom krenuo ka rubu dvorišta, tako je Valda pošao ka središtu, i to u stavu zvanom „mačka prelazi dvorište“ – bahato i nehajno. On zna da nema tih reči koje mogu sprečiti da krv bude prolivena. Za njega je dvoboj već počeo. Galad mu je samo pošao u susret. Beše viši od Valde skoro za glavu, ali ovaj se držao kao da je on krupniji i uveren da će pobediti.

Ovoga puta, osmeh mu je bio potpuno preziriv. „Nemaš ništa da kažeš, je li, mali? Nije ni čudo, s obzirom na to da će ti majstor sečiva za jedno minut odrubiti glavu. Ali hoću da ti jedno razjasnim pre nego što te ubijem – kada sam je poslednji put video, drolja je bila živa i zdrava i biće mi žao ako je sada mrtva.“ Osmeh se raširi i postade još prezriviji. „Nikad u životu nisam zajašio neku bolju i nadam se da ću je jednog dana opet jašiti.“

Usijana srdžba navre u Galadu, ali uz silan napor nekako mu pođe za rukom da okrene leđa Valdi i da se udalji od njega, već besom hraneći zamišljeni plamen, kako su ga njegova dva učitelja naučila. Čovek koji se gnevan bori, gnevan i umire. Dok je stigao do mladog Bornhalda, već je postigao ono što su Garet i Henri nazivali jedinstvo. Lebdeći u praznini, isuka mač iz kanija koje mu je Bornhald pružio i blago zakrivljeno sečivo postade deo njega.

„Šta ti je rekao?“, upita ga Dain. „Na trenutak si izgledao kao da ćeš ga ubiti na licu mesta.“

Bajar uhvati Daina za ruku. „Ne skreći mu pažnju“, promrmlja.

Galad je bio usredsređen. Svaki put kada bi neko sedlo zaškripalo, on bi to čuo jasno i određeno; svaki put kada bi potkovicica odjeknula po kaldrmi. S razdaljine od deset stopa čuo je kako muve zuje kao da su mu u uvu. Činilo mu se kao da im bezmalo može razaznati pokrete krila. Sjedinio se s movama, s dvorištem, s dvojicom ispred sebe. Sve to postade deo njega, a samome sebi ne bi mogao skrenuti pažnju.

Valda ga je sačekao da se okrene pre nego što je na suprotnoj strani dvorišta isukao svoj mač, i to kicoški, tako da sečivo blesnu kada mu se zavrte u levoj ruci, pa iskoči iz nje i odlete u mu u desnu, u kojoj opet opisa blistavi točak u vazduhu pre nego što se zaustavi ispred njega, u obema rukama, nepomično kao kamen. Valda krenu napred, opet u istom stavu, „mačka prelazi dvorište“.

I sam dižući mač, Galad krenu da ga presretne, bez razmišljanja zauzevši jedan stav, možda pod uticajem svog stanja uma. Stav se zvao „praznina“ i samo oštro i znalačko oko moglo bi da prepozna kako nije reč o običnom hodu. Samo znalačko oko može da vidi kako se prilikom svakog otkucanja srca

nalazi u savršenoj ravnoteži. Valda taj čapljom obeleženi mač nije dobio na poklon. Pet majstora sečiva sudilo je o njegovom umeću i jednoglasno mu dodelilo to zvanje. Glasanje uvek mora biti jednoglasno. Jedini drugi način da se to zvanje dobije jeste da se u poštenoj borbi, jedan na jedan, ubije drugi nosilac sečiva sa čapljom. Valda je tada bio mlađi nego Galad sada. Ali to nije bilo bitno. Nije bio usredsređen na Valdinu smrt. Nije bio usredsređen ni na šta. Ali nameravao je da ubije Valdu, pa makar morao da vrati mač u korice, spremno svojim telom prihvatajući tom čapljom označeno sečivo da bi to postigao. Prihvatio je da će možda doći do toga i pomirio se s time.

Valda nije traćio vreme na zauzimanje položaja. Čim mu se Galad našao nadohvat mača, kao munja ga je napao „branjem niske jabuke“, baš kao da zaista namerava da mu u prvom minutu borbe odrubi glavu. Na to se moglo odgovoriti na nekoliko načina, koji su mukotrpnom obukom postali nagoni, ali Bajarova upozorenja lebdela su mu negde u tmurnim krajevima uma, baš kao i činjenica da ga je Valda upozorio upravo na to. I to dvaput. Ne razmišljajući šta čini, odluči se za nešto drugo i izmaknu se u stranu pa zakorači napred, istog trena kada se „branje niske jabuke“ pretvori u „leopardovo milovanje“. Valda razrogači oči kada njegov udarac za nekoliko palaca promaši Galadovu levu butinu, a razrogači ih još i više kada mu „rasecanje svile“ zaseče desnu podlakticu. Međutim, smesta se prebaci u „let golubice“, i to tako brzo da se Galad izmače pre nego što njegovo sečivo duboko zaseče Valdu, jedva odbijajući udarac „orao kruži nad barom“.

Plesali su napred-nazad razmenjujući udarce, klizeći po kaldrmi. „Gušter u trnju“ naleteo je na „trokraku munju“. „List na lahoru“ odbio je „jegulju među lokvanjima“, a „dva zeca u skoku“ naletela su na udarac „kolibri ljubi ružu“. Razmenjivali su udarce kao da vežbaju. Galad je pokušavao napad za napadom, ali Valda je zaista bio brz kao otrovnica. „Ples šumskog tetreba“ koštao ga je plitke posekotine na levom ramenu, a „crvenperi jastreb hvata golubicu“ koštao ga je još jedne rane na levoj ruci, neznatno dublje. „Reka svetlosti“ možda bi mu u potpunosti odsekla ruku da taj poprečni udarac nije dočekao očajnički brzom „kišom na jakom vetru“. Napred-nazad, sečiva su se neprestano belasala, a vazduh je odzvanjao od zveketa čelika po čeliku.

Nije mogao da oceni koliko se dugo bore. Vreme nije postojalo, već samo trenutak. Činilo mu se kao da se on i Valda kreću kao pod vodom, pokreta usporenih osekom. Valdi se lice bilo orosilo znojem, ali samouvereno se smešio, kao da ga nimalo me muči posekotina na podlaktici, i dalje jedina rana koju je zadobio. Galad je osećao kako i njega znoj obliva i peče mu oči. Osećao je i krv kako mu curi niz ruku. Te povrede će ga na kraju usporiti, a možda su ga već i usporile, ali dobio je i dve rane na levom bedru – i to

obe ozbiljnije. Od tih rana čizma mu se napunila krvlju i nije mogao a da ne hramlje, doduše blago – ali to će se s vremenom pogoršati. Ako će ubiti Valdu, to se mora dogoditi ubrzo.

Namerno udahnu duboko, pa još jednom – i to na usta – pa još jednom. Neka Valda pomisli da on gubi dah. Sečivo mu blesnu u „ubadanje konca u iglene uši“, prema Valdinom levom ramenu, ali ne onoliko brzo koliko je to moglo da bude. Ovaj s lakoćom odgovori s „lastavica poleće“, smesta skliznuvši u „lav skače“. To se završi trećom ranom na njegovoj butini; nije smeo da bude brži u odbrani nego u napadu.

Opet napade Valdino rame „ubadanjem konca u iglene uši“, pa opet i opet, sve vreme duboko dišući na usta. Samo ga je sreća sačuvala da u tim razmenama ne primi još više udaraca. Ili možda Svetlost zaista obasjava tu borbu.

Valda se još više isceri; poverovao je da je on na rubu snage, iznuren i usredsređen samo na jedno. Kada Galad presporo po peti put poče „ubadanje konca u iglene uši“, Valdi mač krenu u „lastavica poleće“, ali skoro nehajno. Pribravši svu brzinu koja mu je ostala, Galad izmeni udarac i „kosidba ječma“ zaseče Valdu neposredno ispod grudnog koša.

Na trenutak se činilo da taj čovek nije ni svestan da je ranjen. Načini korak i poče nešto što je možda trebalo da bude „kamenje pada s litice“, a onda razrogači oči i zatetura se, a mač mu ispade iz ruku i zveknu po kaldrmi kada on pade na kolena. Ruke mu pođoše ka velikoj rani preko tela, kao da pokušava da zadrži utrobu da mu ne ispadne, a usta mu se otvoriše i staklaste oči usredsrediše na Galadovo lice. Šta god da je nameravao da kaže, nije mu pošlo za rukom jer mu krv pokulja preko brade. Pade na lice i više se ne mrdnu.

Po navici, Galad odsečno otrese sečivo kako bi krv skliznula s poslednjeg palca njegove dužine, pa se lagano sagnu da nekoliko preostalih kapi obriše o Valdin beli kaput. Bol koji je do tada zanemarivao sada se rasplamsa. Levo rame i čitava ruka izgarali su mu od bola; butina kao da mu je plamtela. Jedva se uspravio. Možda je bliže iznurenosti nego što je mislio. Koliko su se dugo borili? Mislio je da će osetiti zadovoljstvo zato što je osvetio majku, ali osećao je samo prazninu. Valdina smrt nije dovoljna. Ništa sem žive Morgaze Trakand ne može biti dovoljno.

Odjednom postade svestan ritmičnog pljeskanja i diže pogled, pa vide Decu kako tapšu po svojim oklopljenim ramenima u znak odobravanja. Svi do jednog – izuzev Asunave i Ispitivača. Od njih nije bilo ni traga ni glasa.

Bajar požuri ka Galadu noseći kožnu vrećicu i pažljivo mu raseče rukav. „Ove će morati da se zašiju“, promrmlja, „ali mogu da čekaju.“ Kleknu pored Galada, pa izvadi iz vrećice zavoj i poče da ih namotava preko rana na butini.

„I ove moraju da se zašivaju, ali zavoji će sprečiti da u međuvremenu iskrvariš.“

Ostali počеше da se skupljaju oko njega i da mu čestitaju, najpre ljudi koji su sjahali, a iza njih oni koji još behu u sedlima. Niko nije ni pogledao leš na kaldrmi, izuzev Kašgara, koji već krvavim kaputom očisti Valdin mač pre nego što ga je vratio u kanije.

„Kud Asunava ode?“, upita Galad.

„Otišao je čim si poslednji put zasekao Valdu“, nelagodno odgovori Dain. „Verovatno je krenuo u logor da dovede Ispitivače.“

„Zaputio se u suprotnom smeru, prema granici“, javi se neko. Nasad je odmah preko granice.

„Gospodari kapetani“, reče Galad, a Trom klimnu.

„Nema Deteta koje bi pustilo da te Ispitivači uhapse zbog ovoga što se ovde desilo, Damodrede – ako to ne naredi njegov kapetan. Mislim da bi neki od njih to i naredili.“ Opet se začu besni žamor i ljudi zaustiše kako tako nešto ne bi dozvolili, ali Trom ih malo utiša dižući ruke. „Znate da je to tačno“, glasno kaza. „Sve drugo bilo bi pobuna.“ To izazva mrtvu tišinu. Među Decom nikada nije bilo pobune. Lako je moguće da nikada nije bilo ničeg bližeg pobuni od njihovog malopredšnjeg postupka. „Galade, napišaću ti otpust iz Dece. Možda će neko drugi narediti da budeš uhapšen, ali moraće da te pronađu, a bićeš u prednosti. Biće potrebno pola dana da Asunava sustigne ostale gospodare kapetane, a ko god da pristane uz njega neće moći da se vrati pre sutona.“

Galad besno odmahnu glavom. Trom je u pravu, ali sve je to pogrešno. Previše toga je pogrešno. „A da li ćeš napisati otpuste i za ove ostale ljude? Znaš da će Asunava naći neki način da i njih optuži. Hoćeš li da napišeš otpuste za Decu koja ne žele da pomažu Seanšanima da zauzimaju naše zemlje u ime čoveka mrtvog duže od hiljadu godina?“ Nekolicina Tarabonaca se zgledaše i klimnuše, a i drugi učiniše tako, i to ne samo Amadičani. „Šta je s ljudima koji su branili Tvrđavu Svetlosti? Hoće li im ikakav otpust skinuti lance ili naterati Seanšane da prestanu da ih iznuruju kao životinje?“ Opet se začu besni žamor; ti zarobljenici su svoj Deci trn u oku.

Prekrstivši ruke, Trom ga pogleda kao da ga prvi put vidi. „A šta bi ti uradio?“

„Naredio bih Deci da nađu nekoga – bilo koga – ko se bori protiv Seanšana i sklopio bih savezništvo s njima. Postarao bih se da Deca Svetla jašu u Poslednjoj bici umesto da pomažu Seanšanima da jure Aijeje i otimaju naše zemlje.“

„Bilo koga?“, visokim glasom upita jedan Kairhijenjanin po imenu Dojrelin. Niko nikada nije ismevao Dojrelina. Premda nizak, beše širok bezmalo koliko i visok, a na njemu jedva da beše i trun sala i mogao bi da stavi lešnike među sve prste i sve ih slomiti kada stisne pesnicu. „To može da znači i Aes Sedai.“

„Ako nameravaš da budeš u Tarmon Gaiđonu, onda ćeš morati da se boriš rame uz rame sa Aes Sedai“, tiho mu odgovori Galad. Mladi Bornhald se namršti od snažnog gađenja – pri čemu nije bio jedini. Bajar se napola ispravi pre nego što se opet pognu i vrati na svoj posao. Ali niko se ne usprotivi. Dojrelin lagano klimnu, kao da nikada nije razmišljao o tome.

„Ne volim veštice ništa više nego ostali“, naposletku reče Bajar, ne dižući glavu od vidanja. Krv je natapala zavoje dok ih je namotavao. „Ali u Načelima piše – da bi se borio protiv gavrana, možeš da sklopiš savez sa zmijom dok se bitka ne okonča.“ Talas klimanja glavom pronese se među ljudima. Gavran označava Senku, ali svi znaju da je to takođe seanšansko carsko znamenje.

„Boriću se rame uz rame sa vešticama“, odgovori jedan vižljasti Tarabonac, pa čak i zajedno sa onim Aša'manima o kojima stalno slušamo, ako se bore protiv Seanšana. Ili u Poslednjoj bici. A boriću se protiv svakog koji kaže da grešim.“ Ošinu pogledom oko sebe, kao da je spreman da to počne na licu mesta.

„Izgleda da će se stvari odvijati kako ti želiš, moj gospodar kapetane zapovedniče“, reče mu Trom, klanjajući se znatno dublje nego Valdi. „Bar u izvesnoj meri. Ko je taj koji može da kaže šta će se desiti za sat vremena, a kamoli sutra?“

Galad samog sebe iznenadi smehom. Još od juče bio je ubeđen da se nikada više neće nasmejati. „To je loša šala, Trome.“

„Zakon je takav. A Valda je doneo proglas. Sem toga, imao si hrabrosti da kažeš ono što su mnogi mislili, ali su ćutali – među njima i ja. Tvoje namere su bolje za Decu nego bilo šta što sam čuo otkako je Pedron Nijal umro.“

„Svejedno je to loša šala.“ Šta god da u zakonu piše, taj deo je zanemarivan još od Stogodišnjeg rata.

„Videćemo šta Deca imaju da kažu o tome“, odgovori Trom i isceri se, „kada zatražiš od njih da nas slede u Tarmon Gaiđon da bismo se borili rame uz rame sa vešticama.“

Ljudi opet stadoše da tapšu po ramenima, još snažnije nego zbog njegove pobeđe. Isprva tek nekolicina, ali pridruživalo im se sve više njih, sve dok svi do jednog – uključujući i Tromu – nisu odobrali. To jest, svi do jednog, sem Kašgara. Duboko se poklonivši, Saldejac mu je obema rukama pružao sečivo obeleženo čapljom u kaniji.

„Moj gospodar kapetane zapovedniče, ovo je sada tvoje.“

Galad uzdahnu. Nadao se da će ta budalaština zamreti pre nego što stignu do logora. Povratak tamo dovoljno je velika glupost i bez dodavanja takvih tvrdnji. Verovatno će biti zbačeni iz sedala i bačeni u lance, a možda i smesta prebijeni nasmrt. Ali mora otići tamo. To je ispravno.

Svetlost je već počela da rudi tog hladnog prolećnog jutra, premda sunce još nije ni provirilo preko obzorja, a Rodel Ituralde diže svoj zlatom optočeni durbin i uperi ga prema selu ispod brda gde je sedeo u sedlu svog uškopljenog riđana, duboko u srcu Tarabona. Mrzi to što mora da čeka da bude dovoljno svetla da bi mogao da vidi. Pazeći da zrak sunca ne odblesne o sočivo, držao je kraj dugog valjka palcem i zaklanjao ga nadnetom šakom. U to rano doba stražari su najmanje na oprezu, pošto osećaju olakšanje zbog toga što je tama po kojoj neprijatelji mogu da se prišunjavu raspršena, ali još od prelaska preko Almotške ravnice, naslušao se priča o aijelskim upadima u Tarabon. Da je on stražar na mestu gde možda ima Aijela, izrastao bi mu još jedan par očiju. Čudno je što se zbog tih Aijela nije čitava zemlja uskomešala kao razrušeni mravinjak. Čudno i možda zlokobno. Naoružanih ljudi ima na gomile, Seanšana i Tarabonaca njima zakletih na vernost, a bezbrojni Seanšani dižu imanjanja, pa čak i sela – ali skoro da mu je bilo prelako da dopre toliko daleko. Tog dana lakoći je došao kraj.

Iza njega, među drvećem, konji su nestrpljivo kopali. Stotinu Domanaca s njim bili su tihi, ako se izuzme povremeno škriputanje kada bi se neko pomerio u sedlu, ali osećao je njihovu napetost. Priželjkivao je da ih ima dvaput toliko. Pet puta. U početku mu se činilo da će pokazati kako ima poverenja u njih ako bude jahao sa odredom koji se sastoji uglavnom od Tarabonaca. Više nije siguran da je to bila dobra odluka. U svakom slučaju, prekasno je za kajanje.

Na pola puta između Elmore i granice sa Amadicijom, Serana se prostirala u ravnoj travnatnoj dolini između šumovitih brda, a u svim pravcima je od sela do šume bilo najmanje milju razmaka, dok je između njega i sela bilo jedno jezerce obraslo trskom u koje su se ulivala dva široka potoka. Nije bilo reči o mestu koje se po danu može zauzeti na prepad. Pre dolaska Seanšana beše poveliko i tu su se zaustavljali trgovački karavani namereni na istok, tako da je u njemu bilo preko deset gostionica i skoro toliko ulica. Seljani su već išli svojim poslovima – žene su s košarama na glavama klizile niz seoske ulice dok su druge palile vatre pod kazanima za pranje rublja iza svojih kuća, a muškarcima išli prema svojim radnjama, ponekad zastajkujući da

prozbore po koju reč. Obično jutro, s decom koja već trče i igraju se, gurajući koturove i dobacujući se krpenjačama među gomilom sveta. Čuo se i zveket iz kovačnice, prigušen u daljini, a dim od vatri zapaljenih da bi se spremio doručak već su se razilazili nad dimnjacima.

Koliko je on mogao da vidi, niko u Serani nije ni zagledao tri para stražara s jarkim prugama povučeni niz oklopne prsnike; oni su možda jedno četvrt milje iza sela šetali konje napred-nazad. Jezero je, budući znatno šire od sela, veoma uspešno štitilo četvrtu stranu. Izgleda da su stražari bili prihvaćeni kao svakodnevnica, kao i seanšanski tabor od kog se Serana više nego udvostručila.

Ituralde neznatno odmahnu glavom. On ne bi postavio logor tako, obraz uz obraz sa selom. Svi krovovi u Serani bili su pokriveni crepovima – crvenim, zelenim ili plavim – ali sve zgrade su od drveta; požar u gradu prelako bi se proširio na vojnički tabor, gde su platnjeni šatori za skladištenje, veliki kao poveće kuće, bili daleko brojniji od manjih šatora u kojima je ljudstvo spavalo, a velike hrpe bačvi, buradi i sanduka zauzimale dvostruko veću površinu nego svi šatori zajedno. Bilo bi i sasvim nemoguće sprečiti dugoprste seljane da zalaze u logor. U svim varošima ima nekoliko lopuža koje krađu svaki put kada misle da mogu da se izvuku, a moguće je da zbog tolike blizine i nešto pošteniji ljudi budu u iskušenju. Taj položaj tabora znači da je razdaljina za dovlačenje vode iz jezera kraća, kao i razdaljina koju vojnici moraju da pređu kako bi stigli do piva i vina u selu kada nisu na dužnosti, ali znači i da je zapovednik logora labave ruke.

Bilo u logoru labavo ili ne, i tu se nešto dešava. Naspram vojničkih obaveza, seljaci deluju lagodno. Neki su proveravali konje privezane u dugim redovima, barjaktari proveravali vojnike koji stoje u stavu mirno, na stotine težaka utovaralo je ili istovaralo kola, a konjušari su uprezali zaprege. Niz put su u taj logor sa istoka i zapada svakoga dana stizale povorke kola, a druge su odlazile. Divio se seanšanskom umeću da njihovi vojnici dobiju ono što im je potrebno kada i gde im je potrebno. Tarabonski Zmajuzakleti, natmureni ljudi koji mahom veruju da su im Seanšani zatrli san, drage volje su mu ispričali ono što znaju, premda nisu hteli da mu se pridruže. U tom logoru ima svega, od čizama do mačeva, od strela pa preko potkovica do čutura, dovoljno da se u potpunosti opremi na hiljade ljudi. Osetiće gubitak tog tabora.

Spusti durbin i otera jednu zelenu muvu koja mu je zujala oko lica. Smesta je zameniše dve. Tarabon vrvu od muva. Zar tu uvek kreću tako rano? Dok se on vratio u Arad Doman, kod kuće će taman početi da se izležu. Ako se bude vratio. Ne – bez zlehudih misli. Kada se bude vratio. U suprotnom, Tamsin će biti zle volje, a retko kada je pametno ozlojediti je preterano.

Većina ljudi u taboru bili su unajmljeni težaci, a ne vojnici, a i od njih svega beše stotinak ili tako nešto Seanšana. Svejedno, jedan odred od tri stotine Tarabonaca u prugastim oklopima dojahao je juče u podne, te im se broj više nego udvostručio, zbog čega je morao da promeni plan. Drugi odred Tarabonaca, jednako velik, ušao je u logor u suton, taman na vreme da jedu i legnu tamo gde nađu mesto da prostru ćebad. Sveće i ulje za svetiljke za vojnike su luksuz. U logoru je i jedna od onih žena na povocima, damane. Priželjkivao je da može sačekati dok ona ne ode – mora da je vode nekud drugde; šta će jedna damane u logoru za snabdevanje? Međutim, taj dan je dogovoren, a on ne može priuštiti sebi da Taraboncima dâ razloga za tvrdnje da se okleva. Neki su spremni da se posluže ma kojim razlogom kako bi pošli svojim putem. On dobro zna da ga neće još dugo slediti, ali mora ih što više još nekoliko dana zadržati uza se.

Baci pogled ka zapadu, ne trudeći se da digne durbin.

„Sada“, prošapta – i kao da je to njima zapovedio, dve stotine ljudi s verižnim velovima preko lica u galopu izjuriše iz šume, pa smesta stadoše u mestu, gurajući se ko će gde da stane i mašući dugim kopljima s čeličnim glavama, dok je vođa jurcao među njima razulareno mlatarajući rukama u očiglednom pokušaju da ih dovede u nekakav red.

S te daljine Ituralde čak ni pomoću durbina ne bi mogao da im razazna lica, ali je zato mogao da zamisli srdito lice Torneja Lanasijeta zbog izvođenja te šarade. Zdepasti Zmajuzakleti izgarao je od želje da se uhvati u koštac sa Seanšanima. Bilo kojim Seanšanima. Bilo je veoma teško ubediti ga da ne krene u napade istog časa kada su prešli granicu. Juče je bio vidno savladan radošću kada je napokon sa svog oklopnog prsnika zgulio omražene pruge, koje označavaju odanost Seanšanima. Ali to nije bilo bitno; za sada ni za dlaku ne odstupa od naređenja.

Kada su stražari najbliži Lanasijetu okrenuli svoje atove i galopom ih poterali ka selu i seanšanskom taboru, Ituralde je pogledao u tom smeru i opet digao durbin. Stražari će shvatiti da je njihovo upozorenje suvišno. Logor je stao. Neki ljudi pokazivali su ka konjanicima na suprotnoj strani sela, dok su ostali samo zurili, kako vojnici tako i težaci. Poslednje što je iko očekivao bili su pljačkaši. Bez obzira na aijelske upade, Seanšani su Tarabon smatrali svojim – i to s punim pravom. Brz pogled prema selu pokazao mu je da ljudi stoje nasred ulica i zure prema čudnim konjanicima. Ni oni nisu očekivali napadače. Pomislio je kako su Seanšani u pravu, samo što to mišljenje u bližoj budućnosti neće podeliti ni s jednim Taraboncem.

Ali kada je reč o dobro uvežbanim ljudima, zaprepašćenje ne može da traje daveka. U logoru vojnici potrčaše ka svojim konjima, koji mahom

još nisu bili osedlani, mada su konjušari krenuli da rade što su brže mogli. Osamdeset i nešto seanšanskih pešadinaca i lukonoša stadoše u vrstu i potrčaše kroz Seranu. Na taj dokaz da pretnja zaista postoji, narod stade da grabi malu decu a da stariju tera u kuće, na sigurno. Za nekoliko trenutaka, ulice se isprazniše i na njima ostadoše samo užurbani strelci u lakiranim oklopima i s čudnim kalpacima.

Ituralde okrenu durbin prema Lanasijetu i vide kako taj čovek galopom vodi svoje konjanike napred. „Sačekaj“, procedi. „Sačekaj.“

Tarabonac, opet kao da je čuo njegovu zapovest, naposletku diže ruku da zaustavi svoje ljude. Bar su i dalje na pola milje ili više od sela. Ta plahovita budala trebalo je da ostane na milju udaljenosti, na rubu šume, i da njegov odred izgleda kao da je razularan i kao da ga je lako pregaziti, ali i pola milje moraće da bude dovoljno. Jedva se suzdržao da ne protrlja rubin u levom uhu. Bitka je sada počela, a u bici čovek mora one koji ga slede ubediti kako je potpuno smiren i staložen, a *ne* da želi da izmlati tobožnjeg saveznika. Osećanja kao da umeju da se sa zapovednika prenesu na njegove ljude, a ljudi se ponašaju glupo kada su besni, pa ginu i gube bitke.

Dodirujući lažni mladež u obliku polumeseca na obrazu – čovek bi trebalo da u takvoj prilici izgleda najbolje što može – udisao je sad duboko i odmereno sve dok nije bio siguran da je staložen koliko izgleda, a onda se vratio posmatranju logora. Većina Tarabonaca u njemu sada je bila u sedlima, ali čekali su dvadesetak Seanšana, predvođenih jednim visokim čovekom s tankom perjanicom na čudnom kalpaku, da galopom uđu u selo pre nego što su poterali konje za njima, pri čemu su jučerašnje pridošlice bile na kraju povorke.

Ituralde je posmatrao priliku na čelu povorke konjanika, gledajući ga kroz razmake između kuća. Jedna perjanica označava poručnika ili možda potporučnika, što može da bude čosavi mladić koji prvi put zapoveda vojnicima, ili prosedi stari borac koji može da ti skine glavu s ramena ako samo jednom pogrešiš. Za divno čudo, damane – prepoznatljiva po blistavom srebrnastom povocu kojim je bila vezana za ženu na drugom konju – terala je svoju životinju da brže galopira, baš kao i svi ostali. Sve što je čuo govorilo je da su damane zarobljenice, ali ona je delovala jednako žustro kao druga žena, sulđam. Možda...

Odjednom mu dah zastade i on potpuno zaboravi na damane. Na ulici još ima ljudi, sedmoro ili osmoro mušaraca i žena, koji u skupini hodaju tačno ispred povorke konjanika u galopu i kao da ne čuju grmljavinu kopita iza sebe. Sve i da hoće, Seanšani nemaju vremena da se zaustave, a pošto je neprijatelj pred njima – imaju dobrog razloga da to i ne pokušavaju. Međutim,

izgledalo je da onaj visoki čovek nije ni prst mrdnuo na uzdama dok su on i ostatak povorke gazili preko tih ljudi. Dakle, reč je o iskusnom i prekaljenom vojniku. Mrmljajući molitvu za mrtve, Ituralde spusti durbin. Ono što sledi najbolje je gledati bez njega.

Dve stotine koraka izvan sela, zapovednik poče da raspoređuje vojnike tamo gde su se lukonoše već zaustavile i čekale sa strelama na lukovima. Pokazujući Taraboncima iza sebe kuda da idu, zapovednik se okrenu da kroz durbin pogleda Lanasijeta. Sunčeva svetlost odblesnu o okov durbina. Sunce je sada već izranjalo iza obzorja. Tarabonci se vešto razdvojiše, a vrhovi njihovih kopalja zabelasaše se na suncu i spustiše pod istim uglom – dobro uvežbani, iskusni i poslušni ljudi uredno su se rasporedili levo i desno od strelaca.

Zapovednik se nagnu u sedlu kako bi porazgovarao sa sulđam. Sve se to još može završiti propašću ako on pusti nju i damane da reše stvar. Naravno, moglo bi se završiti propašću i ako to ne učini. Poslednji Tarabonci, one kasne pridošlice, počеше da se razvlače u red pedeset koraka iza ostalih, zarivajući koplja u zemlju i vadeći konjaničke lukove iz tobolaca privezanih iza sedala. Lanasijet, proklet da je, terao je svoje ljude galopom napred.

Osvrnuvši se na trenutak, Ituralde progovori dovoljno glasno da ga ljudi iza čuju. „Spremite se.“ Sedla zaškripaše kada ljudi prikupiše uzde. A onda promrmlja još jednu molitvu za mrtve i prošapta: „Sada.“

Kao jedan, tri stotine Tarabonaca u dugom redu, *njegovih* Tarabonaca, diže lukove i pusti strele. Nije mu bio potreban durbin da vidi kako su sulđam, damane i zapovednik odjednom načičkani strelama. Kada ih odjednom pogodi po desetak strela, skoro da padoše iz sedala. Zabolelo ga je kada je to naredio, ali te žene su najopasniji učesnici na bojištu. Ostatak strela obori većinu strelaca iz sedala, a dok su oni padali na zemlju, drugi talas strela vinu se u nebo i obori poslednje preostale lukonoše, prazneći još sedala.

Iznenadjeni, Tarabonci odani Seanšanima pokušase da se bore. Od onih koji su još bili na konjima, neki okrenuše atove i spustiše koplja kako bi jurnuli na napadače. Drugi, možda izgubivši razum kao što to ume da se desi ljudima usred bitke, baciše koplja i pokušase da izvuku lukove. Ali polete i treći talas i strele uzanih glava zariše se kroz oklopne prsnike s tog kratkog rastojanja i preživeli odjednom izgleda shvatiše da su preživeli. Većina njihovih saboraca nepomično je ležala na tlu ili pokušavala da ustane, proburažena s dve ili tri strele. Oni i dalje u sedlima, sada su bili brojčano nadjačani. Nekoliko njih okrenu konje i za tren oka svi ih galopom poteraše na jug, praćeni poslednjom kišom strela, koja obori još neke.

„Stanite“, promrmlja Ituralde. „Ne mrdajte odatle.“

Šačica konjanika pusti još nekoliko strela, ali ostali su bili dovoljno pameтни da se suzdrže. Možda bi mogli da ubiju još nekolicinu pre nego što im uteknu iz dometa, ali ta skupina vojnika je poražena i neće proći još mnogo a svaka će im strela biti važna. A najbolje od svega je što niko nije pojurio u poteru za njima.

Nije se isto moglo reći i za Lanasijeta. On i njegovih dve stotine mahnito su galopirali za vojnicima u bekstvu, a plaštovi su se vijorili za njima. Ituralde je zamišljao da ih čuje kako zavijaju, kao lovci na tragu odbeglog plena.

„Milostivi, mislim da smo videli leđa Lanasijetu“, reče mu Džalam, zauzdavajući sivca pored Ituraldea, a ovaj neznatno slegnu ramenima.

„Možda, mladi moj prijatelju. Možda se i opameti. U svakom slučaju, nikada nisam ni mislio da će se Tarabonci vratiti u Arad Doman s nama. Zar ti jesi?“

„Ne, moj lorde“, odgovori viši čovek, „ali mislio sam da će njegova čast izdržati makar prvu borbu.“

Ituralde diže durbin i pogleda Lanasijeta, koji i dalje beše u vrtoglavom galopu. Čovek je otišao i nije verovatno da će se prizvati pameti, koju nema. Trećina vojnika kojima je raspolagao nestala je kao da ih je ona damane pobila. Računao je da će ih bar još nekoliko dana imati na raspolaganju. Opet će morati da promeni planove, a možda i da promeni sledeću metu.

Zaboravljajući na Lanasijeta, on okrenu durbin i baci pogled na mesto gde su oni ljudi pregaženi, pa iznenađeno zastenja. Izgaženih tela nigde nije bilo. Mora da su prijatelji i susedi došli da ih odnesu, ali pošto se na rubu sela vodila bitka, to je delovalo otprilike jednako verovatno kao da su sami ustali i otišli nakon što su konji prošli.

„Vreme je da se spale sve one divne seanšanske zalihe“, kaza. Tutnuvši durbin u kožnu navlaku privezanu za sedlo, nataknu kalpak i mamuznu konja nizbrdo, a za njim pođoše Džalam i ostali u dvojnomo redu. Brazde ostale za točkovima taljiga i urušena obala nagoveštavali su da postoji gaz preko istočnog potoka. „Nego, Džalame, odredi nekoliko ljudi da upozore seljake da počnu da premeštaju ono što žele da sačuvaju. Reci im da počnu od kuća najbližih logoru.“ Vatra može da se proširi i u suprotnom smeru, što najverovatnije i hoće.

Zapravo, on je već zapalio lomaču koja je istinski važna. Ako ništa drugo, makar je potpirio prve žeravice. Ukoliko ga Svetlost obasja, ako nikoga ne savlada žar borbe ili ako se niko ne preda očaju zbog čvrste ruke kojom Seanšani drže Tarabon, ako niko ne nastrada zbog zlehude sreće, koja ume da upropasti i najbrižljivije razrađene planove, onda je širom Tarabona negde oko dvadeset hiljada ljudi zadalo takve udarce, ili će ih zadati pre sumraka

– a sutra ponovo. Sada mu je preostalo samo da se vrati preko više od četiri stotine milja Tarabona i preko Almotske ravnice pljačkajući i ostavljajući tarabonske Zmajuzaklete i prikupljajući svoje ljude. Ukoliko ga Svetlost obasja, ta lomača će oprljiti Seanšane dovoljno da ga raspomamljeni od srdžbe pojure. I to velike srdžbe, bar se tako nadao. Tako će bezglavo uleteti u zamku koju im je postavio, pre nego što shvate da ta zamka postoji. Ako ga ne pojure, onda se bar ratosiljao nekih Tarabonaca iz svoje domovine i obavezao domanske Zmajuzaklete da se bore za kralja, a ne protiv njega. A ako uvide zamku...

Jašući nizbrdo, Ituralde se nasmeši. Već je pripremio drugi plan u slučaju da uvide zamku, a u slučaju da ni taj ne uspe, i treći. On uvek misli na sutra i uvek se priprema za svaku mogućnost koju može da zamisli, sem da se lično Ponovorođeni Zmaj odjednom ne pojavi pred njim. Za sada će njegovi planovi biti dovoljni.

Visoka gospa Surot Sebil Melderet ležala je budna u krevetu i zurila u tavanicu. Mesec je zašao, a trostruko zasvođeni prozori što gledaju na dvorski vrt bili su tamni, ali vid joj se prilagodio tako da je razaznavala bar obrise kitnjastih kamenih ukrasa na njima. Do zore je ostalo ne više od sat ili dva, ali ona nije ni oka sklopila. Otkad je Tuon nestala, noći je uglavnom provodila ležeći budna, spavajući samo kada bi od izurenosti sklopila oči, ma koliko se upinjala da ih ne zatvara. San sa sobom donosi košmare koje iz sveg srca želi da zaboravi. U Ebou Daru nikada nije zaista hladno, ali noći umeju da budu pomalo sveže, taman dovoljno da ona ne zaspi ležeći ispod tankog svilenog pokrivača. Pitanje koje je u snovima mučilo bilo je jednostavno i oštro: je li Tuon živa ili mrtva?

Bekstvo Ata'an Mijere damana i ubistvo kraljice Tilin govorili su u prilog njenoj smrti. Tri tako velika događaja iste noći nisu se mogla odigrati slučajno, a prva dva su sama po sebi dovoljno užasavajuća da upućuju na to da se Tuon desilo ono najgore. Neko je pokušavao da poseje strah među Rijagel, Onima koji se vraćaju kući, a možda i da poremeti čitav Povratak. Zar postoji bolji način da se to postigne nego da se ubije Tuon? Da sve bude još gore, to mora da je bio neko od njihovih. Budući da se iskrcala pod velom, niko od meštana nije znao ko je zapravo Tuon. Tilin su neka sulđam i njena damane zacementale ubile Jednom moći. Surot je zdušno prihvatila pretpostavku da su Aes Sedai krive za sve, ali vremenom će se neko bitan zapitati kako to da se neka od tih žena mogla ušetati u palatu punu damana i to u gradu punom damana, a da je niko ne primeti. Bar je jedna sulđam bila neophodna kako

bi se skinuli okovratnici s damana Morskog naroda. A dve njene sulđam nestale su skoro istovremeno.

U svakom slučaju, tek je dva dana kasnije primećeno da su nestale i niko ih nije video od one noći kada je Tuon nestala bez traga i glasa. Misli da njih dve nisu umešane, mada jesu bile u štenarama. Svakako nije mogla da zamisli da Rena ili Seta skinu povodac s jedne damane. Njih dve su svakako imale dovoljno razloga da se iskradu i potraže nameštenje negde daleko, kod nekoga ko ne zna za njihovu poganu tajnu, nekoga kao što je ta Egeanin Tamarat, koja je ukrala dve damane. Čudan je to postupak za nekoga ko je tek uzdignut među Krv. Čudan, ali nebitan; ne vidi kako bi se to moglo dovesti u vezu sa ostalim dešavanjima. Toj ženi su verovatno sav pritisak i zamršenost plemićkog života bili previše, pošto je bila običan pomorac. Pa, vremenom će biti pronađena i uhapšena.

Važna činjenica, moguće smrtonosna činjenica, jeste da su Rena i Seta nestale i da niko ne zna tačno kada su to otišle. Ako pogrešna osoba primeti da se njihov odlazak tako podudara s presudnim časom i donese pogrešan zaključak... Pritisla je dlanovima oči i tiho uzdahnula, skoro ječeći.

Čak i da izbegne da na nju padne sumnja kako je umorila Tuon, ako ta žena jeste mrtva, svejedno će se od nje tražiti da se izvini carici, neka bi živela večno. Zbog smrti priznate naslednice Kristalnog prestola, njeno izvinjenje biće dugo i onoliko bolno koliko će biti ponižavajuće; možda će se završiti njenim pogubljenjem, ili nečim daleko gorim – prodajom u vlasništvo. Do toga zapravo doći neće, mada se to često odigrava u njenim košmarima. Ruka joj skliznu pod jastuk i dodirnu bodež golog sečiva pod njim. To sečivo je tek nešto duže od njene šake, ali više nego dovoljno oštro da joj raseče vene, ako je moguće u toploj kupki. Ako dođe vreme za izvinjenje, neće dočekati da stigne u Seandar. Ljaga na njenom obrazu možda bi se malo umanjila ako dovoljan broj ljudi pomisli da je taj čin sam po sebi izvinjenje. Ostaviće za sobom pismo u kojem to objašnjava. To će možda biti od pomoći.

Ipak, ima izgleda da je Tuon i dalje živa, i Surot se čvrsto držala te nade. Možda je neka od njenih preživelih sestara, u želji da se domogne prestola, naredila da Tuon bude ubijena i da se njeno telo sakrije, ali i Tuon je više puta sama nestajala bez traga i glasa. Kako bi pružile podršku toj predstavi, Tuonina der'sulđam povela je pre devet dana sve njene sulđam i damane u unutrašnjost na vežbe – i od tada ih niko nije video. Vežbanje damana ne traje devet dana. A upravo danas – ne; to je već dobranih nekoliko sati zapravo bilo juče – Surot je saznala da je zapovednik Tuoninih telohranitelja takođe pre devet dana otišao iz grada, i to s pozamašnim odredom svojih ljudi, i

još se nije vratio. To je previše da bi bilo slučajnost, i bezmalo je dokaz. U najmanju ruku, to je dovoljno da može da se nada.

Ali svaki od tih prethodnih nestanaka bio je deo Tuonine borbe da stekne blagonaklonost carice, neka bi živela večno, i da bude proglašena naslednicom. Svaki put je neka od njenih sestara, koje su joj takmaci, bila primorana ili ohrabrena na postupak koji ju je ponizio kada se Tuon opet pojavila. Zašto bi sada povlačila takve poteze? Ma koliko preturala po glavi, Surot nije mogla da se seti dostojne mete van Seanšana. Razmotrila je mogućnost da je zapravo ona cilj, ali i to tek nakratko i samo stoga što nije mogla da se seti nikoga drugog. Tuon je može s tri reči lišiti njenog položaja u Povratku. Sve što treba da učini jeste da skine zar; tu Kćer Devet meseca koja zapoveda Povratkom, govori carskim glasom. I najmanja sumnja da je Surot Ata'an Šadar, ono što se na ovoj strani Aritskog okeana zove Prijateljica Mraka, bila bi dovoljna da je Tuon preda Tragačima na ispitivanje. Ne, Tuon cilja na nekog drugog, ili na nešto drugo. Ako je i dalje u životu. Ali mora da bude. Surot ne želi da umre. Ona opipa sečivo.

Ništa drugo nije bitno ako ne može da posluži kao nagoveštaj gde bi Tuon mogla biti – ali to je izuzetno važno. Neizmerno. Među Krvlju se već šapuće da je ona mrtva, iako je objavljeno da je otišla na duži obilazak vojske. Što je duže nema, to će ti šapati biti glasiji, a s njima i pritisak na Surot da se vrati u Seandar i da se izvini. Ne može da se odupire daveka pre no što je ocene kao toliku sei'mosijen da će je slušati samo njene sluge i vlasništvo. Pogled će joj biti prikovan za zemlju. I niska i visoka Krv, a možda čak i običan svet, odbijaće da razgovaraju s njom. Ubrzo nakon toga, naći će se na brodu ma šta zapravo želela.

Nema sumnje da će Tuon biti ljuta kada je pronađu, ali malo je verovatno da će njeno nezadovoljstvo biti toliko da Surot bude obeščašćena i prisiljena da preseče vene; stoga Tuon *mora* biti nađena. Svi Tragači u Altari je traže – bar oni za koje Surot zna. Tuonini tragači nisu među tim koji su joj poznati, ali oni mora da je traže dvostruko žustrije nego ostali. Sem ako im se nije poverila. Ali za sedamnaest dana otkrivena je samo ona besmislena priča o tome da je Tuon iznuđivala nakit od zlatara, a za tu priču znaju i najobičniji vojnici. Možda...

Zasvođena vrata koja su se otvarala na predvorje lagano se odškrinuše i Surot smesta zatvori desno oko kako se zbog svetlosti iz druge prostorije ne bi odvikla od gledanja u mraku. Čim su se vrata dovoljno odškrinula, jedna bledokosa žena u prozirnoj odori kakve nose da'kovejl ušunja se u spavaću odaju i tiho zatvori vrata za sobom, tako da prostorijom opet zavлада mrkli mrak. Surot opet otvori oko i razazna senovitu priliku kako se šunja prema

njenom krevetu – a druga senka, ogromna, odjednom se uzidgnu u uglu prostorije kada se Almandaragal bešumno diže na noge. Lopar može za tren oka preći preko sobe i skršiti vrat toj glupači, ali Surot je i dalje čvrsto držala bodež. Pametno je imati drugi odbrambeni red, čak i kada prvi deluje neprobojno. Na korak od kreveta, da’kovejl stade. U tišni koja je vladala njeno uplašeno disanje zvučalo je glasno.

„Prikupljaš hrabrost, Lijandrin?“, oštro upita Surot. Ta kosa boje meda, upletena u mnoštvo tananih pletenica, bila je dovoljna da je prepoznata.

Da’kovejl ciknu i pade na kolena, pa pribi lice uz tepih. Bar je to naučila. „Nikad te ne bih povredila, visoka gospo“, slaga ona. „Znaš da ne bih.“ Glas joj je bio užurban i zvučala je zadihano. Izgleda da nikada neće naučiti kada da govori a kada da čuti, ništa više nego što će naučiti kako da se obraća s poštovanjem. „Visoka gospo, obe smo u službi Velikog gospodara. Zar se nisam pokazala korisnom? Uklonila sam Alvin za tebe, da? Rekla si da bi volela da bude mrtva, visoka gospo, i ja sam je uklonila.“

Surot se namršti i u mraku pridiže u sedeći položaj, a pokrivač joj skliznu u krilo. Lako je zaboraviti da su da’kovejl prisutne, pa čak i ta da’kovejl, a onda se čoveku omakne nešto što ne bi trebalo. Alvin nije bila opasna, već samo dosada i smetnja, i osećala se nelagodno na položaju Surotinog Glasa. Kada je dostigla taj položaj, ostvarila je sve što je ikada želela, pa je verovatnoća da će ga i najmanjom izdajom ugroziti bila neverovatno mala. Istina, da je slomila vrat padajući niz neko stepenište, Surot bi osetila samo malo olakšanje zato što se otarasila te dosade, ali otrov zbog kojeg su joj se oči iskolačile a lice poplavelo sasvim je druga stvar. Čak i usred potrage za Tuon, to je privuklo Tragače u Surotino domaćinstvo. Bila je primorana da zahteva da dođu i istraže ubistvo njenog Glasa. Prihvatala je da u njenom domaćinstvu ima Osluškivača; ima ih u svakom. Ali Tragači se ne ograničavaju samo na slušanje i mogu da otkriju ono što mora ostati skriveno.

Bilo joj je iznenađujuće naporno da prikrije bes, pa joj je glas bio hladniji nego što je želela. „Lijandrin, nadam se da me nisi probudila samo da bi opet moljakala.“

„Ne, ne!“ Budala je digla glavu i čak ju je pogledala pravo u lice! „Visoka gospo, stigao je neki oficir kojeg je poslao general Galgan. Čeka da te odvede generalu.“

Surot je bila toliko razdražena da ju je glava zaboletela. Žena je odugovlačila predaju poruke od Galgana i pogledala ju je u oči? Istina, u mraku, ali nju svejedno preplavi poriv da je zadavi golim rukama. Druga smrt, neposredno za onom prvom, povećala bi zanimanje Tragača za njeno domaćinstvo – ako

za nju saznaju – ali Elbar bi s lakoćom uklonio telo; vešt je kada je reč o takvim zadacima.

Samo što uživa u tome da poseduje nekadašnju Aes Sedai koja se prema njoj ponašala onako nadmeno. Bilo bi joj veliko zadovoljstvo da od nje načini savršenu da’kovejl u svakom pogledu, ali vreme je da se toj ženi stavi povodac. Već kruže nezgodne glasine o nevezanoj marat’damane među njenim slugama. Ispašće dvanaestodnevno čudo kada sul’dam otkriju da je na neki način zaštićena tako da ne može da usmerava, ali to će pomoći da se odgovori na pitanje zašto nije ranije povezana. Mada će Elbar morati da nađe neke Ata’an Šadare među sul’dam. To nikada nije lak posao – za divno čudo, mali broj sul’dam se okreće Velikom gospodaru – a ona više ne veruje nijednoj, mada se možda u Ata’an Šadar može imati više poverenja nego u ostale.

„Zapali dve svetiljke, pa mi donesi ogrtač i papuče“, reče i prebaci noge preko ruba kreveta.

Lijandrin potrča do stola gde je na pozlaćenom tronošcu stajala poklopljena zdela s peskom i zasikta kada je nemarno dodirnu, ali brzo nađe mašice i iz zdele uze žeravicu, pa je duvanjem rasplamsa i njom pripali dve posrebrene svetiljke, podešavajući fitilje tako da gore ravnomerno i da se ne puše. Po tome kako priča moglo se zaključiti da smatra sebe ravnom Surot, a ne njenim vlasništvom, ali korbač ju je naučio da hitro radi šta joj se kaže.

Okrećući se s jednom svetiljkom u ruci, trže se i priguši vrisak kada u uglu ugleda uspravljenog Almandaragala, očiju okruženih rožnatim naborima usredsređenih na nju. Čovek bi pomislio da ga nikada ranije nije videla! Mada, mora se priznati da je on zastrašujući prizor – visok deset stopa i skoro dve hiljade funti težak, glatke kože nalik crvenkastosmeđem oklopu, skupljao je i širio šestoprste prednje šape tako da su mu se kandže izvlačile i uvlačile. Izvlačile i uvlačile.

„Smiri se“, naredi Surot loparu, što je bila poznata zapovest, ali on razjapi usta i pokaza oštre zube pre nego što se spusti na pod i položi ogromnu okruglu glavu na šape, kao da je pas. Više nije zatvarao oči. Lopari su veoma pametni i očigledno je da on nema poverenja u Lijandrin ništa više nego ona.

Premda je sa strahom gledala Almandaragala, da’kovejl je prilično brzo iz jednog visokog izrezbarenog ormara donela plave somotske papučiće i belu svilenu odoru, gusto izvezenu zelenim, crvenim i plavim koncem, pa ju je pridržala da Surot gurne ruke u rukave, ali Surot je morala sama privezati dugi pojas i isturiti nogu pre nego što se Lijandrin setila da klekne i nazuje joj papučiće. Očiju joj, ali ta žena je nesposobna!

Surot se na slabom svetlu pogleda u pozlaćenom podnom ogledalu prislonjenom uza zid. Oči joj behu upale i od iznurenosti okružene podočnjacima,

a rep joj je padao niz leđa, labavo upleten pred spavanje. Nema sumnje da mora i da izbrije glavu. Vrlo dobro. Galganov glasnik pomisliće da ju je skrhalo žalost zbog Tuon, što na neki način i jeste istina. Ali pre nego što sasluša vojskovođinu poruku, mora se pobrinuti za jednu sitnicu.

„Lijandrin, trči do Rosale i preklinji je da te dobro izdeveta“, reče.

Da’kovejl rastvori usnice, a oči joj se zgranuto razrogačiše. „Ali zašto?“, zakuka. „Ništa nisam uradila!“

Surot zategnu čvor na pojasu još više kako je ne bi udarila. Kad bi se pročulo da je sama udarila da’kovejl, pogled bi joj mesec dana bio spušten. Ona svakako nije dužna da se objašnjava svom vlasništvu, ali kada Lijandrin bude u potpunosti naučila gde joj je mesto, nedostajće joj te prilike da joj trlja na nos koliko je daleko pala.

„Zato što si odugovlačila da me obavestiš o generalovom glasniku. Zbog toga što sebe i dalje zoveš ’ja’ a ne ’Lijandrin’. Zato što me gledaš u oči.“ To nije mogla a da ne prosikće kroza zube. Lijandrin se sa svakom njenom rečju sve više grčila, a sada je uprla pogled u pod, kao da će to ublažiti njen prestup. „Zato što preispituješ moja naređenja umesto da se pokoravaš. I na kraju – na kraju, ali za tebe najvažnije – zato što želim da budeš istučena. A sad trči i ispričaj Rosali sve ove razloge kako bi te dobro istukla.“

„Visoka gospo, Lijandrin sluša i pokorava se“, procivle da’kovejl, naposletku uspevši da makar nešto uradi kako treba, i pojuri ka vratima tako brzo da ostade bez jedne bele papučice. Suviše prestravljena da bi se vratila po nju, mada možda nije ni primetila da ju je izgubila – i dobro je što se nije vraćala – grčevito otvori vrata i izjuri. Slanje vlasništva na očitavanje bukvice ne bi trebalo da u njoj budi toliko zadovoljstvo, ali ipak ga oseća. O da, oseća ga.

Surot na tren stade kako bi umirila disanje. Jedno je ako bude izgledala kao da žali, ali sasvim je drugo ako bude delovala uznemireno. Razdražena je zbog Lijandrin, mučnih prisećanja na svoje košmare, strahovanja zbog Tuonine sudbine, ali još većih zbog svoje – ali nije pošla za da’kovejl pre nego što je njeno lice u ogledalu pokazivalo samo duboki spokoj.

Predvorje njenih odaja bilo je ukrašeno po drečavim eboudarskim običajima – plava tavanica oslikana belim oblacima, žuti zidovi i pod popločan zelenim i žutim pločicama. Čak i pošto je nameštaj zamenila svojim visokim paravanima, pri čemu samo dva nisu najbolji umetnici oslikali pticama ili cvećem, drečavost i razmetljivost nisu se umanjili. Kada je videla spoljna vrata, koja je Lijandrin očigledno bežeći ostavila otvorena, tiho je zarežala, ali odagnala je da’kovejl iz misli i usredsredila se na čoveka što je stajao i proučavao paravan na kom je bila naslikana kori, ogromna pegava mačka iz Sen T’đora. Vižljast i prosed, u prugastom plavo-žutom oklopu, na tih zvuk

njenih koraka hitro se okrenuo u mestu i pao na jedno koleno, mada je bio niskog roda. Na kalpaku pod miškom bile su tri vitke plave perjanice, tako da poruka mora da je bila vrlo važna. Naravno, mora biti vrlo važna kada ju je u to doba uznemirio. Podariće mu oprost. Ovog puta.

„General-barjaktar Mikel Nađira, visoka gospo. Kapetan-general Galgan ti šalje pozdrave i obaveštenje da je dobio vesti iz Tarabona.“

Surot se ne suzdrža, već izvi obrve od iznenađenja. Tarabon? Tarabon je bezbedan kao Seandar. Prsti joj se sami od sebe trznuše, ali još nije našla zamenu za Alvin. Moraće lično da razgovara s tim čovekom. Glas joj je ogrubeo zbog ljutnje u vezi s tim i nimalo se nije potrudila da ga smekša. Kleknuo je umesto da se prospje po zemlji! „Kakve vesti? Ako su me probudili zbog novosti o Aijelima, neće mi biti drago, barjaktar-generale.“

Čovek se nije uplašio na zvuk njenog glasa. Čak je i digao pogled, skoro dovoljno da joj se zagleda u oči. „Ne o Aijelima, visoka gospo“, spokojno odgovori. „Kapetan-general Galgan želi da ti lično to objasni, tako da možeš jasno i ispravno čuti svaku sitnicu.“

Surot na tren ostade bez daha. Bez obzira na to je li Nađira samo nevoljan da joj saopšti sadržaj tih depeša, ili mu je naređeno da to ne čini – to zvuči zlosutno. „Pođi napred“, zapovedi, pa izađe iz prostorije ne čekajući ga i što je bolje umela ne obraćajući pažnju na dva pripadnika Mrtve straže koji su kao kipovi stajali u hodniku, ispred vrata. Sva se ježila od „časti“ koja joj je ukazana time što je čuvaju ti ljudi u crveno-zelenim oklopima. Otkad je Tuon nestala, pokušavala je da na njih uopšte ne obraća pažnju.

Hodnikom su se pružale pozlaćene podne svetiljke, čiji su plamići treperili od promaje na kojoj su se njihale tapiserije s brodovljem i morem; bio je prazan ako se izuzme nekoliko livrejisanih dvorskih slugu, koji su žurili da završe prve jutarnje poslove i mislili da je duboko klanjanje dovoljno. I uvek gledaju pravo u nju! Da možda popriča s Beslanom? Ne; novi kralj Altare joj je sada ravan, makar po zakonu, a sem toga čisto sumnja da bi on naterao svoje sluge da se ponašaju kako treba. Zurila je pravo preda se dok je hodala kako ne bi morala da gleda uvrede služinčadi.

Nađira je brzo sustiže, grabeći koracima koji su odzvanjali po prejarkim plavim podnim pločicama, i stade da korača rame uz rame s njom. Zapravo, vodič joj nije ni bio potreban. Znala je gde je Galgan zacemento čeka.

Ta prostorija je isprva bila odaja plesna dvorana, kvadrat stranica dugih trideset koraka, a tavanice oslikane čudesnim pticama i ribama koje se počesto zbudujuću igraju među oblacima i talasima. Od prvobitne odaje ostala je samo tavanica. Sada se uz bledocrvene zidove prostiru podne svetiljke i police pune izveštaja u kožnim omotima. U smeđe odeveni pisari trčkarali

su prolazima između dugih, kartama zastrtih stolova poređanih po zelenom popločanom podu. Jedna mlada zapovednica, potporučnik bez perjanica na svom crveno-žutom kalpaku, protrčala je pored Surot i ne mrdnuvši se da se prostre po podu. Pisari su se samo stisnuli da joj se sklone s puta. Galgan previše oduška daje svojim ljudima. Tvrdi da ono što on naziva preteranim pridržavanjem pravila ponašanja ume da u „pogrešno vreme“ ometa uspeh u radu; ona to naziva drskošću.

Lunal Galgan, visok čovek u crvenoj odori bogato izvezenoj pticama jarkog perja, snežnobelu kosu je na inače izbrijanoj glavi istakao u čelenku i upleo je u čvrst ali neuredan rep koji mu je padao do ramena; stajao je za stolom blizu središta prostorije, okružen drugim visokim zapovednicima, pri čemu su neki od njih bili u oklopnim prsnicima, a drugi u odorama i bezmalo jednako razbarušeni kao ona. Izgleda da nije najpre njoj poslao glasnika. Upinjala se da joj se na licu ne vidi koliko je besna. Galgan je došao s Tuon i Povratkom, tako da je o njemu malo znala, sem da su njegovi preci bili među prvima koji su podržali Lutejra Pendraga i da je na glasu kao vojnik i vojskovođa. Pa, dobar glas i istina nekad su jedno te isto, ali on se njoj ne dopada isključivo zbog toga kakav je čovek.

Pokrenuo se kada je čuo da mu prilazi i svečano je uhvatio za ramena, pa je poljubio u oba obraza, tako da je bila primorana da mu odgovori na pozdrav, pokušavajući da se ne mršti zbog jakog mošusnog mirisa koji je voleo da stavlja. Galganovo lice je bilo glatko koliko su mu to bore dozvoljavale, ali učinilo joj se da u njegovim plavim očima vidi tračak zabrinutosti. Čitav niz muškaraca i žena iza njega, mahom pripadnika niže Krvi i ljudi niskog roda, otvoreno se mrštio.

Velika karta Tarabona raširena preko stola ispred nje, s četiri svetiljke na uglovima da joj ne daju da se skupi, bila je dovoljan razlog za zabrinutost. Karta je bila prekrivena oznakama, crvenim klinovima koji označavaju seanšanske snage u pokretu i crvenim zvezdama koje obeležavaju utaborene snage, a nad svakom oznakom je bio mali steg od hartije ispisan brojem i sastavom jedinica. Raštrkani po karti, po čitavoj karti, bili su crni diskovi koji su označavali sukobe, i još više belih diskova što su simbolisali neprijateljske snage, pri čemu mnogi nisu imali stegove. Kako je uopšte moguće da u Tarabonu ima neprijatelja? Bezbedan je kao...

„Šta se desilo?“, ona htjede da čuje.

„Pre otprilike tri sada počeli su da stižu rakeni sa izveštajima od poručnik-general Turana“, počeo Galgan kao da razgovaraju o nečemu drugom. Namerno *nije* lično podnosio izveštaj. Posmatrao je kartu dok je pričao, nijednom ne pogledavši u njenom smeru. „Izveštaji nisu potpuni – svaki

novi izveštaj dodaje ponešto na spisak i očekujem da se to još neko vreme neće menjati – ali ono što sam video sve vodi ka jednome. Od jučerašnje zore, sedam velikih logora za snabdevanje pregaženo je i spaljeno, kao i preko dvadesetak manjih logora. Dvadeset karavana je napadnuto, a kola i njihov tovar zapaljeni. Sedamnaest malih postaja je zbrisano, a jedanaest patrola se nije vratilo, a sem toga bilo je još petnaest čarki. Takođe je došlo do nekoliko napada na naše doseljenike. Ima svega nekoliko poginulih, mahom ljudi koji su pokušavali da brane svoju imovinu, ali izgorelo je prilično kola i zaliha, skupa s nekim polu-podignutim kućama – i svuda je uručena ista poruka. Napustite Tarabon. Sve su to činile družine koje su brojale između dvesta i možda pet stotina ljudi. Procenjuje se da ih je najmanje deset hiljada, a možda dvostruko toliko, te da su svi Tarabonci. O, da“, nehajno završi, „a većina ih nosi prugaste oklope.“

Došlo joj je da zaškrguće zubima. Galgan zapoveda vojnicima Povratka, ali ona ima zapovedništvo nad *Hailene*, Predvodnicima, te je samim tim počinu viša uprkos njegovoj čelenci i crveno lakiranim noktima. Pretpostavljala je da je jedini razlog zašto on nije ustvrdio da su Predvodnici utopljeni u Povratak samim njegovim dolaskom to što bi onda on preuzeo odgovornost za Tuoninu bezbednost. I na njega bi palo da se izvini, ukoliko bi to bilo neophodno. Preslabo je reći da ga ne voli. Duboko prezire Galgana.

„Pobuna?“, upita ga, ponoseći se smirenošću svog glasa. U sebi je počela da izgara.

Galganova seda pletenica lagano se zanjiha kada je odmahnuo glavom. „Ne. Svi izveštaji kažu da su se naši Tarabonci dobro borili, a imali smo i nešto uspeha i zarobili nekoliko ljudi. Nijednog od njih nema na spiskovima odanih Tarabonaca. Nekoliko je prepoznato kao Zmajuzakleti, za koje se veruje da su Arad Domanu. A ime Rodela Ituraldea više se puta spomenulo kao ime mozga iza svega toga i vođe. Domanac. On bi trebalo da je jedan od najboljih vojskovođa sa ove strane okeana – i ako je on sve ovo pripremio i izveo“, mahnu preko karte, „onda verujem u to.“ Budala zvuči kao da mu se divi! „Nije reč o pobuni, već o upadu velikih razmera. Ali neće se izvući odavde ni sa izbliza onoliko ljudi koliko je uveo.“

Zmajuzakleti. Na tu reč kao da neka pesnica stisnu Surot za grlo. „Ima li Aša'mana?“

„Onih ljudi što usmeravaju?“ Galgan se namršti i načini znak protiv uroka, izgleda ne shvatajući šta radi. „Nema pomena o njima“, odgovori suvim glasom, „a mislim da bi bilo.“

Ključajući od besa, osećala je duboku potrebu da prasne na Galgana, ali vrištanje na drugog pripadnika visoke Krvi spustilo bi joj pogled. A da bude

još gore, time ništa ne bi dobila. Ipak, taj bes mora biti nekud usmeren. Mora da izađe iz nje. Ponosila se onim što je postigla u Tarabonu, a zemlja sada kao da se napola vratila u metež koji je zatekla kada se tu tek iskrcala. A za to je kriv jedan čovek. „Taj Ituralde.“ Glas joj beše leden. „Hoću njegovu glavu!“

„Ništa se ne boj“, promrmlja Galgan, sklapajući ruke iza leđa i saginjući se da pogleda jedan od manjih barjaka. „Neće proći dugo pre nego što ga Turan otera nazad u Arad Doman – i to povijenog repa. Uz malo sreće, biće s jednom od onih družina koje hvatamo.“

„Sreće?“, prasnu ona. „Ne verujem u sreću!“ Sada je otvoreno besnela i nije joj ni padalo na pamet da pokuša da ponovo suzbije gnev. Pogled joj je leteo po karti, kao da tako može naći tog Ituraldea. „Ako Turan progoni stotinu družina, kako se iz tvojih reči može zaključiti, biće mu potrebno više izviđača da ih otkrije, a ja želim da budu otkrivene. Sve do jedne. Naročito Ituralde. Generale Julane, hoću da četiri od svakih pet – ne, devet od svakih deset rakena u Altari i Amadiciji pređu u Tarabon. Ako Turan sa svim tim ne bude mogao da ih nađe, onda može da vidi hoće li me upravo njegova glava zadovoljiti.“

Julan, tamnoputi čovečuljak u plavoj odori izvezenoj crnoglavim orlovi-ma, mora da se oblaćio u tolikoj žurbi da je zaboravio da nanese smesu koja obično drži periku na mestu, jer ju je neprestano dodirivao da bi se uverio da stoji kako treba. On je zapovednik vazduha Predvodnika, ali zapovednik vazduha Povratka samo je general-barjaktar, pošto je čovek višeg čina preminuo za vreme putovanja. Julan s njim neće imati nikakvih nevolja.

„Mudar potez, visoka gospo“, reče on i zagleda se u kartu mršteći se. „Ali mogu li da predložim da ostavite rakene u Amadiciji, kao i one dodeljene general-barjaktaru Kirganu. Rakeni su nam nabolji način za nalaženje Aijela, a u poslednja dva dana još nam nije pošlo za rukom da nađemo one Bele plaštove. Tako će general Turan svejedno imati...“

„Aijeli su svakim danom sve manja nevolja“, odbrusi mu ona, „a nekoliko odmetnika nije ništa.“ On nakloni glavu u znak saglasnosti, jednom rukom držeći periku da mu ne spadne. Naposljetku, on je samo niska Krv.

„Teško se može reći da je sedam hiljada ljudi tek nekoliko odmetnika“, suvo promrmlja Galgan.

„Biće kako ja zapovedam!“, prasnu ona. Prokleta da su ta takozvana Deca svetla! Još nije odlučila da li da od Asunave i ono nekoliko hiljada što su ostali načini da kovejl. Jeste da su ostali, ali koliko će proći pre nego što i oni postanu izdajice? A Asunava izgleda mrzi damane. Čovek je neuravnotežen!

Galgan slegnu ramenima, kao da mu je sasvim svejedno. U crveno laki-rani nokti predoše preko karte, kao da priprema pokrete vojske. „Ne bunim

se, sve dok ne budeš tražila i to rakene. S time se mora nastaviti. Altara gotovo bez borbe pada u naše ruke. Još nisam spreman da krenem na Ilijan, a moraćemo brzo umiriti Tarabon. Narod će se okrenuti protiv nas ako ne budemo mogli da im pružimo bezbednost.“

Surot zažali zbog toga što je dopustila da se vidi koliko je gnevna. On *nema ništa* protiv? On još nije spreman za Ilijan? Samo što nije otvoreno rekao kako ne mora da sledi njena naređenja, ali ne želi da s njenom vlašću prihvati i njene odgovornosti.

„Generale Galgane, očekujem da ova poruka bude poslata Turanu.“ Glas joj je bio staložen samo zahvaljujući snazi njene volje. „Ima da mi pošalje glavu Rodela Ituraldea, makar morao da ga progoni preko Arad Domana i u Pustoš. A ako mu ne pođe za rukom da mi pošalje tu glavu, *uzeću* njegovu.“

Galgan na tren stisnu usne i namršti se na kartu. „Turanu je ponekad potrebno da oseća vatru pod petama“, promrmlja, „a Arad Doman je oduvek bio njegov naredni cilj. U redu. Surot, tvoja poruka će biti poslata.“

Više ne može da boravi u istoj prostoriji s njim. Bez reči se okrenu i ode. Da je progovorila, *zaista* bi zavrištala. Ljutilim koracima vratila se u svoje odaje i ne trudeći se da prikriva srdžbu. Naravno, stražari Mrtve straže ničim nisu pokazali da su je primetili; kao da su isklesani od kamena – zbog čega ona uz tresak zalupi vrata predvorja za sobom. Možda su to primetili!

Prišavši svom krevetu, zbacila papuče sa stopala i pusti da joj ogrtač padne na pod. Mora da pronađe Tuon. *Mora*. Kad bi samo mogla da odgonetne ko je ili šta je Tuonina meta, da odgonetne gde je ona. Kad bi samo...

Odjednom, zidovi njene spavaće odaje, tavanica, pa čak i pod, zablistашe srebrnastom svetlošću. Kao da *postaše* svetlost. Zgranuto uzdahnuvši, ona se lagano okrenu, zureći u kutiju od svetlosti oko sebe i shvati da gleda u ženu sačinjenu od zatalasanog ognja i odevenu u zatalasani oganj. Almandaragal je skočio na noge, čekajući da mu vlasnica zapovedi da napadne.

„Ja sam Semirhag“, prozbori ognjena žena glasom nalik na pogrebni gong.

„Trbuh, Almandaragale!“ Ta zapovest, kojoj ga je naučila još kao dete jer joj je bilo zabavno da se lopar prostire na trbuh pred njom, završila se stenjanjem jer ju je i ona poslušala istog trena kada ju je izdala. Ljubeći crveno-zeleni tepih, kaza: „Živim da služim i da se pokoravam, Velika gospodarice.“ Nimalo nije sumnjala da ta žena nije ona za koju se izdaje. Ko bi se usudio da laže da mu je *to* ime? I ko bi mogao da se prikaže kao živa vatra?

„Mislim da bi takođe volela da vladaš.“ Zvonki gong zvučao je blago nasmejano, ali onda se zaoštri. „Pogledaj me! Ne volim što vi Seanšani izbegavate da me gledate u oči. Kao da nešto krijete. Surot, ne želiš ni da pokušaš da sakriješ nešto od mene.“

„Naravno da ne, Velika gospodarice“, odgovori Surot i pridiže se da sedne na pete. „Nikada, Velika gospodarice.“ Diže pogled do ženinih usta, ali nije mogla naterati sebe da ga podigne još više. To će zaceo biti dovoljno.

„Bolje“, promrmlja Semirhag. „A sad – kako bi volela da vladaš ovim zemljama? Nekoliko smrti – Galgan i još neki – i mogla bi se uz moju pomoć proglasiti caricom. To teško da je od neke važnosti, ali okolnosti su takve da se ukazala prilika, a ti bi svakako bila poslušnija nego sadašnja carica.“

Surot nešto preseče u trbuhu. Bojala se da će možda povratiti. „Velika gospodarice“, obamrlo reče, „kazna za to je izvođenje pred istinsku caricu, neka bi živela večno, pa guljenje čitave kože s tebe, uz najveću brigu da ostaneš u životu. Nakon toga...“

„Domišljato, premda primitivno“, prekide je Semirhag. „Ali nebitno. Carica Radanan je mrtva. Zadivljujuće koliko u ljudskom telu ima krvi. Dovoljno da se pokrije čitav Kristalni presto. Surot, prihvati ovu ponudu. Neću ti ponovo nuditi. Ti bi omogućila da se neke stvari zgodnije završe, ali ne toliko da bih se drugi put gnjavila.“

Surot natera sebe da diše. „Onda je Tuon carica, neka bi živela...“ Tuon će uzeti novo ime, koje će se retko pominjati van carske porodice. Carica je carica, neka bi živela večno. Obrlivši se rukama, Surot zajeca. Nije mogla prestati da se trese. Almandaragal diže glavu i pogleda je, cvileći upitno.

Semirhag se zasmeha i to zazvuča kao muzika velikih gongova. „Žališ Radanan, Surot, ili ti je toliko mrsko što je Tuon postala carica?“

Surot objasni, u naletima od po tri ili četiri reči, isprekidanim, neobuzdanim ridanjem. Budući proglašena naslednicom, Tuon je postala carica istog trena kada joj je majka umrla. Sem u slučaju da je njena majka ubijena, što mora da je naredila neka od njenih sestara i što znači da je i Tuon zaceo mrtva. Ali ništa od svega toga ne čini ni najmanju razliku. Običaj će biti izveden do kraja. Moraće da se vrati u Seandar i izvini se zbog Tuonine smrti, zbog caričine smrti – i to upravo ženi koja ju je pripremila i naredila. A ona, naravno, neće sesti na presto sve dok Tuonina smrt ne bude obznanjena. Surot nije mogla naterati sebe da prizna kako će se pre toga ubiti; sramota je to reći naglas. Reči zamreše kada ona počne da se trese od ridanja. Ne želi da umre. Obećano joj je da će živeti večno!

Ovog puta, Semirhagin smeh bio je toliko iznenađujući da su Surotine suze stale od zgranutosti. Ona ognjena glava bila je zabačena i smejala se zvonkim grohotom. Semirhag naposletku povratila vlast nad sobom i ognjenim prstima obrisa ognjene suze. „Vidim da nisam bila jasna. Radanan je mrtva, kao i njene kćeri, sinovi i pola carskog dvora. Izuzev Tuon, nema carske porodice. Nema carstva. Seandarom vladaju rulje i pljačkaši, kao i u

desetak drugih gradova. Najmanje pedeset velmoža se nadmeće za presto, s vojskama na ratnim poljima. Rat besni od Aldilskih planina do Salakinga. Zato ćeš ti biti savršeno bezbedna ako ukloniš Tuon i proglasiš se caricom. Čak sam sredila da jedan brod, koji bi uskoro trebalo da pristane, donese vest o toj nedaći.“ Opet se zasmeha i kaza nešto čudno. „Neka gospodar haosa vlada.“

Surot nije mogla a da se ne zablene u nju. Carstvo... uništeno? Semirhag je ubila... Naručena ubistva nisu strana Krvi, visokoj ili niskoj, niti u krugu carske porodice, ali da neko tako posegne u carsku porodicu – užasavajuće je i nezamislivo. Čak i neko od Da'koncionara, Izabranika. Ali da ona postane carica, pa makar tu. Obuze je vrtoglavlava i ludačka želja da prasne u smeh. Mogla bi načiniti pun krug, da pokori te zemlje tu, pa da pošalje vojske da povrate Seanšan. Uz silan napor, pođe joj za rukom da povratila vlast nad sobom.

„Velika gospodarice, ako je Tuon zaista živa, onda... onda će biti veoma teško ubiti je.“ Morala je silom istisnuti te reči iz sebe. Ubila caricu... Bilo je teško čak i da pomisli na to. Da bi postala carica. Osećala se kao da će joj glava odlebdeti s ramenâ. „S njom će biti njene sulđam i damane, kao i nešto Mrtve straže.“ Teško? Pod tim okolnostima, biće nemoguće ubiti je. Sem ako joj ne pođe za rukom da navede Semirhag da to sama učini. Šest damana moglo bi biti opasno čak i po nju. Sem toga, ljudi niskog roda imaju jednu izreku: „Moćni naređuju bednima da kopaju po blatu, tako da su njima ruke čiste.“ Slučajno je čula tu izreku i kaznila čoveka koji ju je izgovorio, ali svejedno je tačna.

„Razmisli, Surot!“, zapovednički su zazvonili gongovi. „Kapetan Muzenge i ostali otišli bi iste noći kad i Tuon i njena služavka da su imali ikakvog nago-veštaja šta ona smerâ. Traže je. Moraš se iz sve snage potruditi da je ti prva pronađeš, ali ako u tome ne uspeš – njena Mrtva straža biće slabija zaštita nego što izgleda. Svi vojnici u tvojoj vojsci čuli su da su bar neki Stražari u vezi s prevarantkinjom. Opšti stav je da bi prevarantkinja i svi u vezi s njom trebalo da budu raščerečeni, a čereci zakopani na smetlištu. Tiho.“ Ognjene usne izviše se u smešak. „Da se carstvo ne bi osramotilo.“

To možda i jeste moguće. Biće lako pronaći odred Mrtve straže. Moraće otkriti koliko je ljudi Muzenge poveo sa sobom i da pošalje Elbara s pedesetoricom za svakog od njih. Ne, sa stotinu, pošto oni imaju damane. A onda... „Velika gospodarice, razumeš da sam nevoljna da bilo šta obznanim dok se ne uverim da je Tuon mrtva?“

„Naravno“, odgovori Semirhag. Gongovi su opet zvonili kao da im je nešto smešno. „Ali upamti, neću mnogo mariti ako se Tuon ipak bezbedno vrati, stoga ne odugovlači.“

„Neću, Velika gospodarice. Nameravam da postanem carica, a da bih to postigla – moram da ubijem caricu.“ Ovoga puta, nije joj bilo nimalo teško da to izgovori.

Po Pevarinoj proceni, odaje Cutame Rat bile su šarolike toliko da je to bilo više nego preterano, a njena sopstvena mladost, koju je provela kao mesareva kćer, nimalo nije uticala na njeno mišljenje. Primaća soba jednostavno joj je išla na živce. Ispod ukrasa pri tavanici izrezbarenih u obliku lastavica u letu i pozlaćenih, na zidovima su bile dve velike svilene tapiserije: na jednoj od njih behu jarkocrvene krvave ruže, a na drugoj žbunje kalme puno skerletnih cvetova većih od njena dva dlana. Stolovi i stolice bili su vitki i nežni komadi nameštaja, ako se zanemare duborez i pozlata više nego dovoljni za svaki presto. I podne svetiljke bile su debelo pozlaćene, a ploča iznad kamina od mermera prošaranog crvenim venama isklesana u konje u galopu. Na nekoliko stolova bio je crveni porcelan Morskog naroda, najređi, četiri vaze i šest zdela – što je samo po sebi bilo malo bogatstvo – kao i čitav niz rezbarija od žada ili belokosti, pri čemu nijedna od njih nije bila mala, i još i šaku visoka figurina razigrane žene, izgleda izbrušena iz *rubina*. Razmetljivo pokazivanje bogatstva, a dobro je znala da sem pozlaćenog časovnika na kaminu u Cutaminoj spavaćoj sobi postoji još jedan, a čak i treći u njenoj garderobi. Tri sata! To je daleko više od puke razmetljivosti, toliko da zasenjuje pozlatu i rubine.

Ali ta odaja je sasvim odgovarala ženi što je sedela naspram Džavindre i nje. „Razmetljivost“ je prava reč da se opiše njen izgled. Cutama beše zapanjujuće prelepa žena, kose prikupljene u tananu zlatnu mrežicu, s granatima oko grla i u ušima, kao i uvek odevena u grimiznu svilu što se stapala s njenim punim prsima, danas optočenu zlatovezom da još više istakne grimiz. Da je ne poznaje, pomislila bi da želi da privuče muškarce. Cutama je svima stavila do znanja koliko mrzi muškarce, i to davno pre nego što je oterana u izgnanstvo; pre bi se smilovala besnom psu nego muškarcu.

Tada je bila tvrda kao čekić, ali mnogi su mislili da se pretvorila u slomljena trsku kada se vratila u Kulu. Tako su mislili neko vreme. A onda su svi koji su makar malo vremena proveli s njom shvatili da je taj njen nemirni pogled sve samo ne bojažljiv. Izgnanstvo je *jeste* promenilo, ali je nije omekšalo. Taj njen pogled pristajao je divljoj mački, koja traži neprijatelje ili plen. Ostatak Cutaminog lica više je bio okamenjena i nečitka krinka, a ne spokojan. To jest, ako je neko ne razbesni. Ali čak i tada glas joj je i dalje bio spokojan kao glatki led. Veoma uznemirujući par.

„Jutros sam čula uznemirujuće glasine u vezi s bitkom kod Dumajskih kladenaca“, odseče ona. „Krvavo uznemirujuće.“ Stekla je naviku da uživa u dugim tišinama, bez čavrljanja, i iznenadnim neočekivanim izjavama. Izgnanstvo joj je ogrubelo i jezik. Usamljeno imanje na koje je bila prognana mora da je bilo... živopisno. „Uključujući to da su među mrtvim sestrama tri iz našeg Ađaha. Majčinog mu mleka!“ Sve je to bilo saopšteno potpuno ravnim glasom, ali sve vreme ih je streljala pogledom kao da njih krivi za sve to što se dogodilo.

Pevara je mirne duše prihvatila taj pogled. Svaki put kada Cutama nekoga pogleda, to izgleda kao da za nešto optužuje. Bila na rubu živaca ili ne, Pevara je znala kako nije pametno da dopusti da najviša to vidi. Ta žena se okomljuje na slabost kao soko. „Ne vidim zašto bi Katerina prekršila tvoja naređenja da ono što zna zadrži za sebe, a nije moguće da misliš kako je verovatno da će Tarna obrukati Elaidu.“ Bar ne u javnosti. Tarna svoja osećanja prema Elaidi čuva pomno kao mačka mišju rupu. „Ali sestre dobijaju izveštaje od svojih očiju i ušiju. Ne možemo ih sprečiti da saznaju šta se dogodilo. Iznađena sam što im je ovoliko trebalo.“

„Jeste tako“, dodade Džavindra, gladeći bore na suknji. Vižljasta žena nije nosila nikakav nakit izuzev prstena Velike zmije, a ni haljina – toliko tamnocrvena da je bezmalo izgledala crno – nije joj bila ukrašena. „Pre ili posle, sve činjenice će isplivati na površinu ako radimo dok ne raskrvarimo prste.“ Usne su joj bile toliko čvrsto stisnute da je izgledalo kao da nešto grize, ali zvučala je skoro kao da je nečim zadovoljna. To je baš čudno. Ona je Elaidin čankolizac.

Cutama usredsredi pogled na nju i Džavindra na tren pocrvene. Možda kao izgovor da skrene pogled, otpi dug gutljaj čaja – naravno, iz pehara od kovanog zlata ukrašenog leopardima i srndaćima, pošto je Cutama sada to što jeste. Najviša nastavi da nemo zuri, ali Pevara nije mogla da oceni da li u Džavindru ili u nešto iza nje.

Kada je Katerina donela glas da je među poginulima kod Dumajskih kladenaca i Galina, Cutama je skoro aklamacijom odabrana da je zameni. Dok je bila Predstavnica, bio ju je veoma dobar glas, bar pre njene umešanosti u odvratne događaje koji su doveli do njenog pada, a mnoge među Crvenima verovala su da vremena u kojima žive traže najprekaljeniju najvišu koju mogu da nađu. Galinina smrt zbacila je veliki kamen s Pevarinog srca – najviša da bude Prijatelj Mraka; o, to je bila agonija – ali nije bila sigurna u vezi s Cutamom. Sada ima nečeg... divljeg... u vezi s njom. Nečeg nepredvidljivog. Da li je u potpunosti zdravog razuma? Mada, isto to pitanje može se postaviti čitavoj Beloj kuli. Koliko je sada sestara u potpunosti zdrave svesti?

Kao da je osetila njene misli, Cutama je sada netremice pogledala u nju. Pevara se na to nije ni trгла niti je pocrvenela, kao što je to bio slučaj s mnogima pored Džavindre, ali jeste poželela da je i Duhara tu, čisto da bi najviša pred sobom imala tri Predstavnice u koje može da pilji. Volela bi da zna kuda je ta žena otišla i zašto, ne mareći za pobunjeničku vojsku utaborenu ispred Tar Valona. Pre više od nedelju dana, Duhara je samo sela na brod a da se nikome nije javila, koliko je Pevara mogla da otkrije, i izgleda da niko ne zna je li otišla na sever ili na jug. U poslednje vreme, Pevara sumnja u sve i na skoro svašta.

„Najviša, jesi li nas pozvala ovamo zbog nečega u tom pismu?“ naposletku upita. Staloženo je pogleda pravo u oči, ali poče da priželjkuje da i ona otpije jedan dug gutljaj iz svog kitnjastog pehara, žarko želeći da je u njemu vino a ne čaj. Namerno spusti pehar na uzano doručje svoje stolice. Od tog njenog pogleda osećala se kao da joj pauci gamižu po koži. Nakon jednog dugog trena, Cutama spusti pogled na presavijeno pismo u svom krilu. Samo su ga njene ruke sprečavale da se zamota u mali valjak. Bilo je ispisano na veoma tankoj hartiji koja se koristi za poruke kakve nose golubovi, tako da su se sitna mastilom ispisana pismena jasno videla kroz gusto ispisanu stranicu.

„Ovo je od Sašale Anderli“, naposletku kaza, a Pevara se lecnu od sažaljenja, dok Džavindra zastenja, što je moglo da znači sve i svašta. Jadna Sašala. Ali Cutama nastavi, ne pokazujući nikakvo saosećanje. „Krvava žena misli da je Galina pobegla, pošto je pismo upućeno njoj. Mnogo toga što je napisala samo potvrđuje ono što znamo iz drugih izvora, uključujući Tovejn. Ali ona krvavo kaže da je 'na čelu većine sestara u gradu Kairhijenu', ali pritom ih ne nabraja po imenima.“

„Kako Sašala može da bude na čelu *ma kojih* sestara?“ Džavindra odmahnu glavom, a po licu joj se videlo da poriče tu mogućnost. „Da nije možda poludela?“

Pevara nastavi da čuti. Cutama odgovara kada ona to želi, ali retko baš kada je neko nešto pita. U Tovejninom ranijem pismu, takođe upućenom Galini, Sašala se uopšte nije pominjala, niti druge dve, ali naravno da je njoj čitava ta tema u potpunosti neukusna. Čak i kada razmišlja o njoj, oseća se kao da jede gnjile šljive. Međutim, ma koliko posredno, većina pisma bila je posvećena krivljenju Elaide za sve što se dogodilo.

Cutamin pogled blesnu ka Džavindri kao ubod bodežom, ali ona ne zastade. „Sašala prepričava Tovejninu krvavu posetu Kairhijenu s drugim sestrama i plamenim Aša'manima, mada je jasno da ne zna za krvavo vezivanje. Sve joj je to veoma čudno, kako se sestre šetaju među Aša'manima 'napeto ali često prijateljski'. Krv i krvavi pepeo! Nek sam spaljena, ali tako

je napisala.“ Cutamin glas, prikladan razgovoru o ceni čipke, bio je u silnoj suprotnosti s napetošću u njenim očima i jezikom kakvim je govorila, i u njemu se nije čuo ni tračak onoga što ona misli o svemu tome. „Sašala kaže da su po odlasku povele sa sobom plamene Zaštitnike sestara za koje ona misli da su s mladićem, tako da je izgleda krvavo sigurno da su otišle da ga traže i vrlo verovatno da su ga do sada našle. Nema predstave zašto. Ali potvrdila je Tovejnine tvrdnje u vezi s Loganom. Izgleda da krvavi čovek više nije smiren.“

„Nemoguće“, promrmlja Džavindra u čaj, ali tiho. Cutama ne voli da se njene izjave dovode u sumnju. Pevara je svoje mišljenje zadržala za sebe i srknula čaj. Za sada u tom pismu nema ničega vrednog razgovora, izuzev kako to Sašala može da bude „na čelu“ bilo čega, a radije bi da razmišlja o ma čemu drugom nego o Sašalinoj sudbini. Čaj ima ukus borovnica. Kako li je Cutama nabavila borovnice u tako rano proleće? Možda su bile osušene.

„Pročitaću vam ostatak“, kaza Cutama razmotavajući list hartije i prelazeći pogledom skoro do dna pre nego što poče. Izgleda da je Sašala sve veoma temeljno opisala. Šta li to najviša ne deli s njima? Tako mnogo sumnji.

„Nisam se javljala ovoliko dugo jer nisam mogla da razlučim kako da kažem ono što moram, ali sada uviđam da je jedini način da jednostavno saopštim činjenice. Skupa sa nekoliko drugih sestara, kojima ostavljam da same reše hoće li otkriti ono što ću ja, dala zavetovala sam se na odanost Ponovorođenom Zmaju, koji će trajati sve dok se Tarmon Gaïdon ne okonča.“

Džavindra glasno uzdahnu i iskolači oči, ali Pevara samo prošapta, „Ta'veren.“ Mora da je o tome reč. Ta'veren je uvek bilo njeno objašnjenje za većinu uznemirujućih glasina koje stižu iz Kairhijena.

Cutama nastavi da čita, ne obazirući se na njih.

„Ono što činim, činim za dobro Crvenog ađaha i za dobro Kule. Ukoliko nisi saglasna, prepustiću se tvojoj kazni. Nakon Tarmon Gaïdona. Kao što si možda već čula, Irgejn Fetemid, Ronejla Vevanios i ja smo bile smirene kada je Ponovorođeni Zmaj pobegao kod Dumajskih kladenaca. Međutim, Izlećio nas je čovek po imenu Damer Flin, jedan od Aša'mana, i sve tri smo se u potpunosti oporavile. Ma koliko to zvučalo neverovatno, zaklinjem se pod Svetlošću i u nadu u spasenje i ponovno rođenje da je to istina. Radujem se povratku u Kulu, gde ću ponovo položiti Tri zakletve kako bih potvrdila posvećenost svom ađahu i Kuli.“

Opet smotavši pismo, ona malo odmahnu glavom. „Ima još, ali sve ostalo je krvavo cviljenje kako je ono što čini sve za dobro ađaha i Kule.“ Kako su joj oči blistale, reklo bi se da će Sašala zažaliti ako preživi Poslednju bitku.

„Ako je Sašala zaista Isceljena“, počeo Pevara, ali tu stade. Ovlaži usne čajem, pa onda opet diže pehar i otpi veliki gutljaj. Ta mogućnost delovala joj je previše čudesno da bi bila stvarna, kao snežna pahulja koja na dodir može da se istopi.

„To je nemoguće“, procedi Džavindra, mada ne baš snažno. Svejedno, tu primedbu je uputila Pevari, kako najviša ne bi mislila da je namenjena njoj. Toliko se namrštila da joj je lice izgledalo još strože. „Smirivanje ne može da se Isceli. Umirivanje ne može da se Isceli. Pre će ovce da polete! Sašala mora da je sišla sa uma.“

„Tovejn možda greši“, odvrati Cutama, *veoma* glasno, „ali ako greši, ne vidim zašto bi ti plameni Aša'mani pustili Logana da bude jedan od njih, a kamoli da zapoveda, ali teško mogu da zamislim da je Sašala krvavo pogrešila u vezi sa samom sobom. A i ne piše kao žena koja je sišla s plamenog uma. Nešto što je krvavo nemoguće krvavo je nemoguće samo dok to prva žena ne izvede. Tako dakle. Smirivanje je Isceljeno. I to je učinio muškarac. Oni plameni seanšanski skakavci stavljaju pivoce svim ženama koje mogu da usmeravaju, što izgleda uključuje i nekoliko sestara. A pre dvanaest dana... Pa, znate šta se desilo pre dvanaest dana jednako dobro kao ja. Svet je postao opasnije mesto nego u bilo kom trenutku još od Troločkih ratova, a možda i od Slamanja. Stoga sam rešila da krenemo s tim tvojim planom za ove plamene Aša'mane, Pevara. Možda je to neukusno i opasno, ali plamen me spalio – nema krvavog izbora. Ti i Džavindra ćete to zajedno pripremiti.“

Pevara se lecnu. Ne zbog Seanšana – oni su samo ljudi, bez obzira na to kakve čudne ter'angreale poseduju, pa će vremenom biti poraženi. Ali pomen onoga što su Izgubljeni uradili pre dvanaest dana naterao ju je da se namršti, ma koliko se trudila da joj lice ostane bezizražajno. Toliko Moći upotrebljene na jednom mestu znači da ne može biti reč ni o kome drugom. Koliko je god mogla, izbegavala je da razmišlja o tome ili o onome što su pokušavali da postignu, šta god to bilo. Ili još gore, o onome što su možda postigli. Drugi put se lecnula kada je čula da se predlog vezivanja Aša'mana smatra njenim – ali to je bilo neizbežno još od trenutka kada je iznela Tarnin predlog, sve vreme čekajući da Cutama neumitno prasne. Čak se i pozvala na povećavanje povezanih krugova tako što se u njih uključuju muškarci, a sve zarad suprotstavljanja onom čudovišno velikom prikazu Moći. Za divno čudo, nije bilo nikakvog praska, a zapravo nije bilo niti kakvog velikog

odgovora. Cutama je samo kazala da će razmisliti o tome i naredila da joj se donesu iz biblioteke odgovarajući spisi o muškarcima i krugovima. Treći put se lecnula, i to najviše, zbog toga što mora da radi s Džavindrom i zbog toga što joj je taj posao uopšte natovaren na grbaču. Trenutno ima više nego dovoljno posla, a sem toga – saradnja s Džavindrom uvek je bolna. Ta žena se buni protiv svega što neko drugi predloži. Skoro protiv svega.

Džavindra se ogorčeno protivila vezivanju Aša'mana, užasnuta zamišlju da Crvene sestre bilo koga vezuju, a kamoli muškarce koji mogu da usmeravaju. Ali sada je stuknuta, kada je najviša to zapovedila. Svejedno, pošlo joj je za rukom da iznađe način da se usprotivi. „Elaida to nikada neće dopustiti“, promrmlja.

Cutama upre pogled svojih blistavih očiju pravo u njene i nastavi da je netremice gleda. Koščata žena glasno proguta knedlu.

„Džavindra, Elaida neće saznati za to dok ne bude prekasno. Krijem njene tajne – stravičan neuspeh protiv Crne kule, Dumajske kladence – najbolje što mogu, zato što je ona uzdignuta iz redova Crvenih, ali ona je Amirlin Tron, od svih ađaha i ni od jednog. To znači da više nije Crvena. Ovo su ađaška posla, a ne njena.“ Glas joj poprimi opasan prizvuk, i nijednom nije opsovala – što znači da je na rubu otvorene srdžbe. „Ti se po ovom pitanju ne slažeš sa mnom? Nameravaš li da obavestiš Elaidu uprkos mojim izričitim željama?“

„Ne, najviša“, brzo odgovori Džavindra, pa sakri lice peharom. Za divno čudo, izgledalo je kao da prikriva smešak.

Pevara se zadovolji time da odmahne glavom. Ako se to već mora učiniti, a sigurna je da mora, onda je očigledno da se mora kriti od Elaide. Zašto se Džavindra smeši? Previše sumnji.

„Veoma mi je drago zbog toga što ste obe u saglasju sa mnom“, suvo primeti Cutama, zavaljujući se u naslonjaču. „A sada idite.“

Njih dve spustiše pehare i padoše u naklon. U Crvenom ađahu, kada najviša zapovedi, sve se pokoravaju, uključujući Predstavnice. Po zakonu ađaha, jedini izuzetak je glasanje u Dvorani. Mada je nekim ženama na tom položaju pošlo za rukom da se postaraju da svako glasanje o nečemu što je njima bitno prođe kako one žele. Pevara je sigurna da Cutama namerava da bude jedna od tih. Nadmetanje s njom biće krajnje neprijatno. Samo se nada da će i ona moći da zada neki udarac, a ne samo da ih prima.

Džavindra u hodniku promrmlja nešto u vezi s pismima i žustro ode niz hodnik, odsečno gazeći bele pločice ukrašene crvenim Plamenom Tar Valona pre nego što Pevara stiže reč da kaže. Ne da je nameravala da nešto kaže, ali nema nade da ta žena ne odugovlači i ne oteže tu stvar, tako da će

sve to ostati na njoj. Svetlosti, ali to je poslednje što joj je potrebno – i to u najgore moguće vreme.

Zastade u svojim odajama samo da uzme svoj dugoresi šal i pogleda koliko je sati – četvrt do podne; skoro da se razočarala kada je videla da se njen jedan sat podudara s Cutanimim; satovi se često ne poklapaju – izašla je iz odaja Crvenih i požurila dublje u Kulu, u zajedničke prostorije. Široki hodnici bili su lepo osvetljeni podnim svetiljkama, ali skoro prazni, tako da su delovali ogromno, a frizovima ukrašeni beli zidovi strogo i ogoljeno. Povremeno lelujanje jarkih tapiserija na promaji delovalo je jezivo, kao da su svila ili vuna oživele. Ono malo ljudi koje je ugledala bili su sluge i sluškinje, s Plamenom Tar Valona na prsima, koji žure svojim poslovima i jedva da zastaju dovoljno dugo da se užurbano naklone. Pogledi su im svima bili spušteni. Pošto su se ađasi razdvojili u bezmalo zavađene tabore, Kula se ispunila ustajalom napetošću i neprijateljstvom, a to raspoloženje je zarazilo i sluge. Ako ništa drugo, uplašilo ih je.

Nije sigurna, ali čini joj se da je u Kuli ostalo manje od dve stotine sestara, pri čemu većina njih ne izlazi iz odaja svog ađaha sem kada je neophodno, tako da zaista nije očekivala da vidi još neku sestru kako šeta. Kada se Adelorna Bastin kao da lebdi spustila niz kratko stepenište iz jednog poprečnog hodnika, toliko se iznenadila da se lecnula. Adelorna, kojoj je uspevalo da vitkost deluje dostojanstveno uprkos tome što je niska, samo je produžila, ničim ne pokazujući da je videla Pevaru. I Saldejka je nosila šal – sada nije jedna sestra ne izlazi iz odaja svog ađaha bez šala – a sledila su je njena tri Zaštitnika. Niski i visoki, zdepasti i vitki, svi su nosili mačeve, a pogledi im se nisu zadržavali na jednom mestu. Zaštitnici koji nose mačeve i očigledno čuvaju leđa svojim Aes Sedai usred Kule. To je postalo uobičajeno, ali Pevari je došlo da zbog toga zaplače. Samo što ima previše razloga za plakanje da bi joj bilo dosta samo jedno; umesto toga krenula je da rešava ono što može.

Cutama može zapovediti Crvenima da vezuju Aša'mane i da ne trče Elaidi, ali čini joj se najboljim da počne od sestara koje su možda voljne da razmisle o tome i bez naređenja, naročito pošto kruže glasine o tome da su Aša'mani umorili tri Crvene sestre. Tarna Fejr je već razmišljala o tome, tako da bi trebalo da nasamo popriča s njom. Možda ona zna i druge koje slično razmišljaju. Najveća poteškoća biće u tome kako da priđe Aša'manima s tim predlogom. Malo je verovatno da će pristati samo zbog toga što su oni već vezali pedeset jednu sestru. Svetska Svetlosti, pedeset jednu! Za to će biti potrebna neka rečita sestra, obdarena za diplomatiju. I s gvozdenim živcima. Još je razmišljala o imenima, kada je ugledala ženu s kojom treba da se nađe već na dogovorenom mestu, kako naizgled proučava jednu visoku tapiseriju.

Sićušna i vitka, kao kraljica u bledosrebrnoj svili s neznatno tamnijom čipkom oko vrata i zapešća, Jukiri je delovala potpuno obuzeto tapiserijom pred sobom i sasvim opuštено. Koliko je Pevara mogla da se seti, samo jednom ju je videla malčice usplahirenu, a ispitivanje Tejlin svima je pokidalo živce. Naravno, Jukiri je bila sama, mada u poslednje vreme zna da kaže kako se nosi mišlju da opet uzme Zaštitnika. Nema sumnje da je to napola zbog vremena u kojem žive, a napola zbog okolnosti u kojima se njih dve nalaze. I Pevari bi koristio Zaštitnik ili dva.

„Ima li istine u ovome ili je sve to tkačka uobrazilja?“, upita ona prilazeći sitnijoj ženi. Na tapiseriji je navodno bila prikazana neka davna bitka protiv Troloka. Većina takvih stvari načinjena je dugo nakon događaja koje opisuju, a tkači su se obično vodili pričama. Ta tapiserija beše dovoljno stara da joj je bila potrebna zaštita štita bačenog na nju kako se ne bi raspala.

„Pevara, u tapiserije se razumem koliko svinje u kovanje.“ Iako vitka i skladna, Jukiri je retko kada propuštala da govorom otkrije svoje seoske korene. Srebrnastosive rese na njenom šalu zanjahaše se kada se umotala u njega. „Kasniš, pa hajde da ne dužimo. Osećam se kao kokoška koju gleda lisica. Maris je jutros popustila i lično sam primila njen zavet na poslušnost, ali kao i sa ostalima, njena „jedna druga“ nije u Kuli. Mislim da je s pobunjenicama.“ Zaćutala je kada su se dve služavke pojavile u hodniku, noseći veliku kotaricu za rublje natrpanu presavijenim posteljinama.

Pevara uzdahnu. U početku je sve to delovalo tako ohrabrujuće. Jeste da je bilo užasavajuće i skoro neizdrživo, ali činilo se da su dobro počele. Tejlin je znala za samo još jednu Crnu sestru koja je trenutno u Kuli, ali nakon što je Atuan oteta – Pevara bi na to volela da gleda kao na hapšenje, ali ne može kada su prekršile pola zakona Kule i poprilično veoma snažnih običaja – kada su se dočepali Atuan, vrlo brzo su je naveli da oda imena svih iz svog srca: Karalu Sangir, Sivu Domanku i Maris Tornhil, Smeđu Andorku. Jedino je Karala imala Zaštitnika, mada se ispostavilo da je i on Prijatelj Mraka. Srećom, ubrzo nakon što je saznao da ga je njegova Aes Sedai izdala, pošlo mu je za rukom da uzme otrov u jednoj prostoriji u podrumu gde su ga zatvorile dok su ispitivale Karalu. Čudno je razmišljati o tome kao o srećnoj okolnosti, ali Štap zakletvi radi samo na onima koji mogu da usmeravaju, a premalo ih je da bi čuvale zatvorenike i starale se o njima.

Ma koliko težak, bio je to dobar i svetao početak, ali sada su se našle u bezizlaznom položaju sem ako se neka od ostalih ne vrati u Kulu, i opet su primorane da tragaju za neslaganjima između onoga što sestre tvrde da su uradile i onoga što može da se dokaže da su zaista učinile, što je otežano običajem većine sestara da govore nejasno i dvosmisleno skoro u vezi sa svim

živim. Naravno, Tejlin i ostale tri preneće im sve što znaju i predaće im sve čega budu mogle da se dokopaju – to je osigurano zavetom poslušnosti – ali svaka poruka važnija od „uzmi ovo i stavi ga tamo“ biće šifrovana tako da mogu da je rastumače samo žena koja je šalje i žena kojoj je upućena. Neke poruke zaštićene su tkanjem koje čini da mastilo nestane ako pogrešna ruka slomi pečat; to se može izvesti s toliko malo Moći da se i ne primeti sem ako se ne obraća posebna pažnja baš na to, a izgleda da nema načina da se taj štit zaobiđe. Ako nisu u bezizlaznom položaju, onda se njihova bujica uspeha svela na curkanje. A uvek postoji i opasnost da će lovina saznati za njih i pretvoriti se u lovce. Potpuno nevidljive lovce kao što su sada nevidljiv plen.

Svejedno, imaju četiri imena i imaju u rukama četiri sestre koje će priznati da su Prijateljice Mraka, mada će Maris verovatno istom brzinom kao ostale tri ustvrditi kako je odbacila Senku, pokajala se zbog svojih grehova i opet prigrllila Svetlost. I to dovoljno dobro da sve ubedi. Naravno, Crni ađah zna sve što se dešava u Elaidinoj radnoj sobi, ali možda bi to vredelo pokušati. Pevara je odbijala da poveruje u Tejlininu tvrdnju da je i Elaida Prijateljica Mraka. Naposletku, ona je pokrenula lov. Amirlin Tron može dići na noge čitavu Kulu. Možda bi otkriće da Crni ađah zaista postoji bilo dovoljno da učini ono što dolazak pobunjenica s vojskom nije uspeo – da zaustavi ađaha od siktanja jednih na druge kao da su nepoznate mačke i da ih ponovo poveže u celinu. Kuli su nanete rane kojima je očajnički potrebno isceljenje.

Služavke se udaljiše dovoljno da ne mogu da ih čuju, a Pevara taman htede da iznese svoj predlog kada Jukiri opet progovori.

„Tejlin je sinoć dobila naređenje da se pojavi pred njihovim 'Visokim savetom.'“ Usne joj se zgađeno izviše na tu reč. „To se izgleda dešava samo kada se dobija počast ili veoma, veoma važan zadatak. Ili kada se neko ispituje.“ Usne skoro da joj se zgrčiše. Ono što su saznali o tome kako Crni ađah ispituje ljude bilo je mučno koliko i neverovatno. Prisiljavanje žene u krug? Vođenje kruga da nanosi bol? Pevara oseti kako joj se *utroba* grči. „Tejlin misli da joj neće ukazati čast, niti dati zadatak“, nastavi Jukiri, „pa je preklinjala da je sakrijemo. Serin ju je strpala u jednu prostoriju u najnižem podrumu. Tejlin možda greši, ali saglasna sam sa Serin. Da je pustimo da ode tamo bilo bi kao da pustimo psa u kokošinjac i da se nadamo da će ispasti najbolje.“

Pevara je zurila u tapiseriju koja se pružala dobrano iznad njihovih glava. Oklopljeni ljudi mahali su mačevima i sekirama, ubadali kopljima i halebardama ogromne čovekolike prilike s medveđim i vučjim gubicama i ovnujskim i kozjim rogovima. Tkač je video Troloke, ili tačne crteže. I ljudi su se borili rame uz rame s Trolocima. Prijatelji Mraka. Ponekad se u borbi protiv Senke mora proliti krv – i moraju se donositi očajničke odluke.

„Neka Tejlin ode na taj sastanak“, reče. „Sve ćemo otići. Neće nas očekivati. Moći ćemo da ih pobijemo ili zarobimo i da jednim udarcem obezglavimo Crne. Taj Visoki savet mora da ih sve zna po imenu. Uništit ćemo čitav Crni ađah.“

Uzevši rub Pevarinog šala jednom vitkom šakom, Jukiri se naglašeno namršti i zagleda u njega. „Da, crveno. Mislila sam da je možda pozeleneo kada nisam gledala. Znaš, biće ih trinaest. Čak i da su neke iz tog 'Saveta' van Kule, ostale će dovesti sestre da bi popunile broj.“

„Znam“, nestrpljivo odvrati Pevara. Tejlin je bila pravi izvor podataka, mahom beskorisnih i uglavnom užasavajućih, skoro više nego što su one mogle da podnesu. „Povešćemo sve. Možemo da naredimo Zeri i ostalima da se bore rame uz rame s nama, pa čak i Tejlin i onim njenima. Postupiće kako im je rečeno.“ U početku se osećala nelagodno zbog tog zaveta na poslušnost, ali čovek se s vremenom na sve navikne.

Dakle, devetnaest nas protiv trinaest njih, mislila se Jukiri *previše* strpljivo. Čak je i to kako je nameštala svoj šal zračilo strpljenjem. *Čemu valja pridodati one koji motre da niko ne ometa njihov sastanak. Lopovi uvek najviše čuvaju svoje kese*. To je tako zvučalo kao neka stara izreka, da joj je išlo na živce. „Najbolje bi bilo da kažemo da smo brojčano ravnopravne, ali da je verovatnije da su one u prednosti. Koliko će nas poginuti da bi ubilo ili zarobilo koliko njih? Još važnije, koliko će njih pobeći? Seti se da se one sastaju pod kukuljicama. Ako samo jedna pobegne, nećemo znati ko je, ali ona će znati ko smo mi, što će se ubrzo pronaći čitavim Crnim ađahom. Meni to manje zvuči kao odsecanje glave nekom piletu a više kao rvanje s leopardom u mraku.“

Pevara zinu, ali bez reči opet zatvori usta. Jukiri je u pravu. Trebalo je da sama sračuna brojeve i dođe do istog zaključka. Ali žarko želi da zada udarac – nekome, nečemu – što nije nimalo čudno. Glava njenog ađaha možda je luda; naređeno joj je da pripremi da Crvene, koje po drevnom običaju nikoga ne vezuju, vežu ne muškarce, već Aša'mane; a lov na Prijatelje Mraka u Kuli naleteo je na kameni zid. Da udari? Ma progrizla bi rupe u ciglama.

Mislila je da se njihov sastanak završio – došla je samo da bi saznala kako napreduju stvari s Maris, što se ispostavilo gorkom žetvom – kad je Jukiri dodirnu za ruku. „Prošetaj se malo sa mnom. Predugo smo ovde, a hoću da te nešto pitam.“ U današnje vreme, kada Predstavnice različitih ađaha predugo stoje zajedno, glasine se prošire kao pečurke posle kiše. Iz nekog razloga, razgovor pri šetnji uzrokuje mnogo manje glasina. To nema nikakvog smisla, ali tako je.

Jukiri nije žurila da postavi pitanje. Podne pločice prešle su iz zeleno-plavih u žuto-smeđe dok su njih dve šetale jednim od glavnih hodnika što

se nežno obavijao oko Kule, niz pet spratova a da pritom nikoga nisu videle, pre nego što je progovorila. „Jesu li Crvene čule nešto od neke koja je otišla s Tovejn?“

Pevara se skoro spotače o sopstvene papučice. Ali trebalo je da to očekuje. Tovejn sigurno nije jedina koja je poslala pismo iz Kairhijena. „Javila se lično ona“, odgovori i ispriča skoro sve iz Tovejninog pisma. U tim okolnostima, ništa drugo nije ni mogla da uradi. Zadržala je za sebe optužbe protiv Elaide, kao i pre koliko vremena je pismo stiglo. Ono prvo je i dalje stvar njenog ađaha, bar se tako nadala, dok bi drugo možda dovelo do nezgodnog objašnjavanja.

„Nama se javila Akura Vajet.“ Jukiri narednih nekoliko koraka pređe u tišini, a onda promrmlja: „Krv i krvavi pepeo!“

Pevara zgranuto izvi obrve. Jukiri često zna da bude prizemna, ali nikada ranije nije bila prosta. Primetila je da ni ona nije kazala kada je Akurino pismo stiglo. Jesu li u Sivi ađah stigla i druga pisma iz Kairhijena od sestara koje su se zavetovale Ponovorođenom Zmaju? To ne može da pita. Poverile su živote jedna drugoj u tom lovu, ali ađaska posla su i dalje ađaska posla. „Šta nameravate da uradite s tim vestima?“

„Čutaćemo zarad dobra Kule. Samo Predstavnice i glava našeg ađaha znaju za to. Evanelejn je za to da se Elaida zbog ovoga svrgne, ali u ovom trenutku to ne sme da se dopusti. Pošto Kula mora da se zaceli, a Seanšani i Aša'mani da se poraze, možda se to nikada ne sme dogoditi.“ Nije zvučala srećno zbog toga.

Pevara suzbi razdraženost koju je osećala. Ne voli Elaidu, ali ne moraš da voliš Amirlin Tron. Čitav niz veoma mrskih žena nosio je ešarpu i doneo dobro Kuli. Ali da li je slanje pedeset jedne sestre u zatočeništvo dobro? Jesu li Dumajski kladenci, gde su četiri sestre poginule a preko dvadeset palo u zatočeništvo jednog ta'verena, dobro? Nije bitno. Elaida je Crvena – bila je Crvena – a previše je prošlo otkad je jedna Crvena došla do ešarpe i štapa. Svi brzopleti postupci i nepromišljene odluke kao da pripadaju prošlosti otkad su se pojavile pobunjenice, a spasavanje Kule od Crnog ađaha iskupiće njene neuspehe.

Ali naravno da to nije tako sročila. „Jukiri, ona je počela lov; zaslužuje da ga dovrši. Svetlosti, sve što smo do sada otkrile bilo je slučajno, i sada smo potpuno stale. Ako ćemo da postignemo još nešto, potrebna nam je podrška Amirlin Tron.“

„Ne znam“, kolebljivo odgovori druga žena. „Sve četiri kažu da Crni zna sve što se dešava u Elaidinoj radnoj sobi.“ Ugrize se za usne i nelagodno

slegnu ramenima. „Možda ako budemo mogle da se sastanemo s njom nasamo, izvan te prostorije...“

„Tu ste. Svuda sam tražila.“

Pevara se mirno okrenu kada se taj glas iznenada začu iza njih, ali Jukiri se lecnu i promrmlja nešto sočno sebi u bradu. Ako tako nastavi, biće gora od Dosine. Ili Cutame.

Siejn požuri ka njima tako žustrim korakom da su joj se rese na šalu njihale, pa iznenađeno izvi guste crne obrve kada je Jukiri ošinu pogledom. To baš liči na jednu Belu, da u svemu bude logična ali često slepa za svet oko sebe. Siejn kao da mahom nije bila svesna da su u nekakvoj opasnosti.

„Tražila si nas?“ Jukiri bezmalo procedi kroz zube, podbočivši se. Iako je bila sva sićušna, izgledala je kao olujni oblak. Nema sumnje da je to delimično stoga što je bila zatečena, ali i dalje beše ubeđena da bi Siejnu trebalo pomno čuvati kako joj se nešto ne bi desilo, ma šta Serin govorila, a eto te žene same napolju.

„Vas, Serin, bilo koga“, mirno odgovori Siejn. Njeni pređašnji strahovi, da Crni ađah možda zna kakvu joj je dužnost Elaida poverila, u potpunosti su nestali. Plave oči su joj bile tople, ali inače se opet pretvorila u pravu Belu, ledeno spokojnu ženu. „Imam hitne vesti“, kaza tako lagano kao da ni najmanje nisu hitne. „Manje važna vest jeste sledeća: jutros sam videla pismo koje je Ajako Norsoni uputila i koje je stiglo pre nekoliko dana. Iz Kairihijena. Nju, Tovejn i sve ostale zarobili su Aša'mani i...“ Ona naheri glavu i pogleda najpre jednu, pa drugu. „Niste ni najmanje iznenađene. Naravno. I vi ste videle pisma. Pa, sada svejedno ništa ne može da se učini u vezi s tim.“

Pevara se zглеda s Jukiri pa kaza: „Siejn, to je *manje* hitno?“

Staloženost Bele predstavnice pretvori se u zabrinutost, što se videlo po tome kako je stisla usne i po borama u uglovima njenih očiju. Šake joj same od sebe čvrsto stisnuše šal. „Za nas – jeste. Upravo sam se vratila od Elaide, nakon što me je ona pozvala. Htela je da zna kako napredujem.“ Siejn duboko udahnu. „Sa otkrivanjem dokaza da se Alvijarin upustila u izdajničku prepisku s Ponovorođenim Zmajem. Zaista, u početku je toliko okolišala, toliko je bila posredna, da nije ni čudo što nisam dobro shvatila šta hoće.“

„Mislim da mi je lisica pretrčala preko groba“, promrmlja Jukiri.

Pevara klimnu. Zamisao o razgovoru sa Elaidom nestade kao lanjski sneg. Jedini siguran znak da Elaida ne pripada Crnom ađahu bilo je to što je pokrenula lov na njegove pripadnice, ali budući da to zapravo nije učinila... Bar Crni ađah ne zna šta one rade. Bar to imaju. Ali još koliko dugo?

„I meni“, tiho kaza.

Alvijarin je odmerenim koracima klizila niz hodnike u donjem delu Kule, previše se trudeći da sačuva fasadu spokoja. Noć kao da je grlila zidove ne mareći za podne svetiljke, a aveti senki igrale su se tamo gde ne bi trebalo da ih ima. Zacelo je to tek uobrazilja, ali one svejedno poigravaju na rubovima njenog vidnog polja. Hodnici su bili skoro prazni, mada se drugo posluženje večere tek završilo. U poslednje vreme, većina sestara više voli da im se hrana donosi u sobe, mada one odlučnije i prkosnije povremeno zalaze u trpezarije dok tek šačica većinu svojih obroka nosi dole. Nije imala namere da dopusti mogućnost da je sestre vide kako deluje usplahireno ili užurbano; odbijala je da ih pusti da poveruju kako se bojažljivo šunja. Zapravo, nije volela da je iko gleda. Spolja deluje spokojno, ali u sebi ključa.

Odjednom shvati da trlja tačku na čelu gde ju je Šajdar Haran dodirnuo. Tačku u kojoj ju je lično Veliki gospodar obeležio kao svoju. Čim je to pomislila, mahnuti strah skoro da je savlada, ali čistom snagom volje pođe joj za rukom da zadrži smiren izraz na licu i da malčice zadigne bele svilene suknje. To bi trebalo da joj zabavi ruke. Veliki gospodar ju je obeležio. Najbolje je da ne razmišlja o tome. Ali kako da to izbegne? Veliki gospodar... Izgledala je potpuno staloženo, ali u njoj su se komešali obamrlost, mržnja i bezmalo sumanutu strah. Ali bitan je spoljni spokoj. A ima i semena nade. I to je bitno. Nekako je čudno nadati se u tako nešto, ali grčevito će se držati svega što bi moglo da joj sačuva život.

Zastade ispred jedne tapiserije na kojoj je bila prikazana žena s kitnjastom krunom kako kleči pred nekom davnom Amirlin, pa poče da se pretvara da je zagleda dok je zapravo brzo bacala poglede ulevo i udesno. Sem nje, u hodniku nije bilo žive duše, kao u nekoj zapuštenoj grobnici. Ruka joj polete iza ruba tapiserije i već za tren oka ona nastavi dalje, čvrsto držeći presavijenu poruku. Pravo je čudo što je ta poruka tako brzo stigla do nje. Hartija kao da joj je pekla dlan, ali nije mogla tu da je pročita. Ravnomernim korakom, nevoljno se popela do odaja Belog ađaha. Spokojna kao da je ništa ne dotiče – spolja. Veliki gospodar ju je obeležio. Druge sestre će je gledati.

Beli je najmanji ađah, a u Kuli je trenutno jedva nešto više od dvadeset njegovih sestara, ali činilo joj se da su skoro sve u glavnom hodniku. Hodanje preko tih čistobelih podnih pločica podsećalo ju je na trčanje kroz špalir.

Iako beše kasno, Siejn i Firejna izlazile su iz odaja, šalova prebačenih preko ruku; Sijen joj je još uputila smešak pun saosećanja, zbog čega je njoj došlo da ubije Predstavnicu, koja uvek gura svoj šiljati nos tamo gde je nepoželjan. Na Firejninom licu nije se videlo saosećanje. Mrštila se s takvom srdžbom kakvu nijedna sestra ne bi smela da dozvoli sebi da pokaže. Alvijarin je mogla jedino da pokuša da ne obraća pažnju na tu ženu bakarne puti, a da

to ne bude upadljivo. Niska i zdepasta, obično blagog izraza na dežmekastom licu i nosa umrljanog mastilom, Firejna se ne uklapa u opštu predstavu o Domankama, ali Prvi razbirač imala je plamenu domansku narav. Sasvim je u stanju da odredi pokoru za ma kakav prekršaj, naročito sestri koja je „osramotila“ i sebe i Beli.

Ađah duboko oseća posramljenost zbog toga što je ona lišena ešarpe Čuvarke. Mnoge su bile besne i zbog gubitka uticaja. Previše su je streljale pogledima, pa čak i sestre koje su toliko ispod nje da bi trebalo da skaču da je poslušaju ako im zapovedi. Druge su joj namerno okretale leđa.

Laganim i ravnomernim korakom, ne žureći, prolazila je kroz sve to mrštenje i izbegavanje, ali osećala je kako počinje da crveni. Pokušala je da se utopi u spokoj odaja Belih. Na jednostavnim belim zidovima, uz koje su bili postavljeni redovi posrebrjenih podnih ogledala, bilo je svega nekoliko tapiserija – predstave snegom zastrtih planinskih vrhova, senovitih šuma i gajeva bambusa kroz koje promiču zraci sunca. Otkad je stekla šal, služila se tim slikama da bi lakše našla spokoj u trenucima kada je pod velikim pritiskom. Veliki gospodar ju je obeležio. Čvrsto je zgrabila suknje, da ne bi digla ruke. Dlan kao da joj gori od one poruke. Ravnomeran, lagan korak.

Dve sestre kraj kojih je prošla nisu obratile pažnju na nju jednostavno zato što je nisu primetile. Astrela i Tesan raspravljale su o kvarenju hrane. Bolje reći svađale su se, lica bezizražajnih ali pogleda grozničavih i glasova na rubu toga da padnu u vatru. Njih dve su aritmetičarke, kao da se logika može svesti na brojeve, i izgleda da se ne slažu u vezi s time kako te brojeve valja koristiti.

„Računajući pomoću Radunove mere odstupanja, brzina je jedanaest puta veća nego što bi trebalo da bude“, napeto reče Astrela. „Štaviše, to mora da nagoveštava uplit Senke...“

Tesan je prekide, a đinđuve u pletenicama joj zazveckae kada odmahnu glavom. „Senka, da, ali Radunova mera, zastarela je. Moraš da koristiš Kovanenovo prvo pravilo srednjih vrednosti i da odvojeno računaš za meso koje se kvari i za ono koje se već pokvarilo. Kao što rekoh, ispravni odgovori su trinaest i devet. Još ga nisam primenila na brašno ili na pasulj i sočivo, ali čini mi se intuitivno očiglednim...“

Astrela se nadu, a budući da je reč o punačkoj ženi sa pozamašnim prsima, nadula se zadivljujuće. „Kovanenovo prvo pravilo?“, prekide je zamuckujući. „To još nije dokazano kako treba. Ispravne i *dokazane* metode uvek su bolje od aljkavih...“

Alvijarin se skoro nasmeši nastavljajući da korača. Dakle, neko je napokon primetio da je Veliki gospodar položio svoju ruku na Kulu. Ali to što

sada znaju za to neće im pomoći da išta promene. Možda se i jeste nasmešila, ali smesta je ugušila taj osmeh kada neko progovori.

„Ramesa, i ti bi se mrštila da te šibaju svakog jutra pre doručka“, kaza Norin, preglasno i očigledno nameravajući da je Alvijarin čuje. Ramesa, visoka i vitka žena sa srebrnim zvoncima ušivenim niz rukave haljine izvezene belim koncem, kao da se iznenadila što joj se ova obratila – a verovatno se i jeste iznenadila. Norin ima malo prijateljica, a možda ih uopšte i nema. Nastavila je, gledajući Alvijarin ispod oka kako bi videla da li ju je ova čula. „Iracionalno je nazivati pokoru privatnom i pretvarati se da se ništa nije desilo kada ju je Amirlin Tron nametnula. Mada, po mom mišljenju, njena racionalnost je oduvek bila precenjena.“

Srećom, Alvijarin je bila skoro pred svojim odajama. Ona pažljivo zatvori spoljna vrata i povuče rezu. Niko je neće uznemiravati, ali ona nije preživela toliko dugo stavlajući glavu na panj kada ne mora. Svetiljke su bile upaljene, a vatrice u belom mermernom ognjištu raspaljena, pošto je rano prolećno veče bilo sveže. Ako ništa drugo, bar sluge vrše svoje dužnosti. Ali čak i sluge znaju.

Neme suze poniženja orosiše joj obraze. Došlo joj je da ubije Silvijanu, ali to bi samo značilo da će je nova nadzornica polaznica šibati svakoga jutra dok se Elaida ne smiluje. Samo što se Elaida nikada neće smilovati. Bilo bi pametnije da ubije *nju*, ali takva ubistva se moraju pažljivo razraditi. Previše neobjašnjenih smrti moglo bi da uzrokuje pitanja, i to čak opasna pitanja.

Svejedno, protiv Elaide je učinila sve što je mogla. Katerinine vesti o toj bici širile su se po Crnom ađahu, a već i van njega. Čula je sestre koje nisu Crne kako pričaju o pojedinostima onoga što se desilo kod Dumajskih kladenaca, a ako su te pojedinosti narasle prenoseći se od usta do usta – utoliko bolje. Ubrzo će se i vesti iz Crne kule raširiti Belom kulom, verovatno na isti način. Šteta što ni jedno ni drugo neće biti dovoljno da Elaida bude osramoćena i svrgnuta, pošto su one proklete pobunjenice gotovo pred mostovima, ali Dumajski kladenci i propast u Andoru visiće joj nad glavom i sprečiće je da popravi ono što je Alvijarin učinila. Naređeno joj je da skrši Belu kulu iznutra. Da raznese metež i neslogu u svaki kutak Kule. Delimično je osećala bol zbog te zapovesti, ali svejedno ju je izvršila, jer je odanija Velikom gospodaru. Elaida je načinila prvu pukotinu u Kuli, ali ona je pola Kule smrskala tako da ne može da zaceli.

Odjednom shvati kako opet trlja čelo i smesta spusti ruku. Tu nema belega – nema ničeg što se može napipati ili videti. Nije mogla a da ne pogleda svaki put kada se zagleda u ogledalu. A opet, ponekad joj se činilo da je ljudi gledaju u čelo i vide nešto što njene oči ne mogu. To je nemoguće i nerazumno, ali

ta misao joj se stalno vraća ma koliko je terala. Brišući suze s lica rukom u kojoj je držala poruku s tapiserije, izvadi druge dve iz torbice za pojasom i priđe pisacem stolu prislonjenom uza zid.

Bio je to jednostavan sto, neukrašen, kao sav njen nameštaj. Pretpostavljala je da je nešto njenog nameštaja zapravo loše napravljeno, ali to je beznačajno – sve dok nameštaj ispunjava svrhu za koju je načinjen, ništa drugo nije bitno. Bacivši tri poruke na stočić, pored jedne zdelice od kovanog bakra, izvadi ključ iz torbice, pa otključa kovčeg s mesinganim okovima koji se nalazio na podu pored stola i poče da prebira po knjižicama s kožnim koricama u njemu sve dok ne nađe tri koje su joj bile potrebne. Svaka od njih beše zaštićena tako da mastilo na njihovim stranicama nestane ako ih tuđa ruka dodirne. U upotrebi je previše šifara da bi ih ona sve pamtila. Bilo bi bolno da izgubi te knjige i naporno da ih zameni, pa otud izdržljiv kovčeg i brava. Veoma dobra brava. Dobre brave nisu beznačajne.

Brzo skide tanane listove hartije u koje je poruka iza tapiserije bila umotana, pa ih prinese plamenu svetiljke i baci u zdelu da izgore. To su samo uputstva gde da se poruka ostavi, svako namenjeno za jednu ženu u nizu, a dodatni listovi su samo tu da sakriju kroz koliko ruku poruka mora da prođe da bi stigla do primaoca. Predostrožnosti ne može da bude previše. Čak ni sestre iz njenog srca u nju nemaju ništa više poverenja od tih drugih. Samo tri u Visokom savetu znaju ko je ona, a da je bilo moguće – i to bi izbegla. Nikada ne može da bude previše predostrožnosti, naročito ne sada.

Kada je razabrala poruku, saginjući se da je prepíše na drugom listu hartije, videla je da se u njoj govori o onome što je očekivala još od sinoć, kada se Tejlin nije pojavila. Ta žena je juče rano ujutro otišla iz odaja Zelelih, noseći bremenite bisage i jedan kovčežić. To nije nosio nikakav sluga, već je to uradila sama. Izgleda da niko ne zna kud je otišla. Pitanje je da li se uplašila zbog toga što je pozvana pred Visoki savet ili je reč o još nečemu? Ipak je o još nečemu reč, zaključila je Alvijarin. Tejlin *jeste* gledala Jukiri i Dosinu kao da od njih očekuje... možda smernice. Sigurna je da joj se to nije pričinilo. Da li joj se možda pričinilo? To je veoma sitno seme nade. Mora da tu ima još nečega. *Potrebna* joj je pretnja Crnom, ili će Veliki gospodar povući svoju zaštitu.

Besno otrže ruku sa čela.

Nije ni pomislila da upotrebi mali ter'angreal koji je sakrila, pa da njime pozove Mesanu. Kao prvo – i veoma bitno – ta žena zacelo namerava da je ubije, vrlo verovatno ne obazirući se na zaštitu Velikog gospodara. A ako tu zaštitu izgubi, istog trenu. Videla je Mesanino lice i zna za njeno poniženje. Nema te žene koja bi to zaboravila, naročito ne kada je reč o jednoj od

Izabranih. Svake noći sanja da ubija Mesanu, a često i po javi sanjari o tome kako da to uspešno izvede, ali to će morati da sačeka dok je ne pronađe, a da ta žena ne primeti da je pronađena. U međuvremenu, potrebno joj je još dokaza. Moguće je da ni Mesana ni Šajdar Haran neće videti Tejlin kao potvrdu bilo čega. I ranije se dešavalo da se sestre uplaše i pobegnu, mada retko, a opasno je pretpostaviti da Mesana i Veliki gospodar ne znaju za to.

Prinese najpre šifrovanoj poruci i rastumačeni prepis plamenu svetiljke, nakon čega je i jedno i drugo držala za krajeve sve dok ta dva lista hartije nisu izgorela skoro do njenih prstiju, pa ih je bacila na pepeo u zdeli. Glatkim crnim kamenom koji joj je inače služio kao teg za hartiju, smrvila je pepeo i promešala ga. Sumnja da iko može ponovo obrazovati reči iz pepela, ali svejedno...

I dalje stojeći, rastumačila je druge dve poruke i saznala da i Jukiri i Dosina spavaju u sobama zaštićenim od upada. To nije iznenađivalo – u današnje vreme teško da ima sestre u Kuli koja spava bez štitova – ali to znači da će biti daleko teže oti jednu od njih. To je uvek najlakše kada usred noći izvedu sestre koje pripadaju ađahu te žene. Još se može ispostaviti da su oni pogledi bili slučajnost, ili da ih je umislila. Mora da razmotri tu mogućnost.

Uzdahnu, pa izvadi još knjižica iz kovčega i nežno se spusti na jastuče napunjeno gušćim paperjem na stolici za pisačim stolom. Ali ne dovoljno nežno da se ne lecne. Ona priguši jecaj. Isprva je mislila da je poniženje zbog Silvijaninog šibanja daleko gore od bola, ali bol više ne bleđi. Zadnjica joj je gomila modrica. A nadzornica polaznica će joj sutra napraviti još. Kao i prekosutra i posle toga... Pred njom se pruža sumoran niz beskrajnih dana urlanja pod Silvijaninom šibom i borbe sa sobom da pogleda u oči sestre koje znaju za njene posete Silvijaninoj radnoj sobi.

Pokušavajući da odagna te misli, umoči pero čeličnog vrha u mastilo i na tankim listovima hartije počne da piše šifrovana naređenja. Naravno, Tejlin se mora pronaći i vratiti. Ako se jednostavno uplašila, mora biti kažnjena i pogubljena, a ako ne, ako je nekako našla način da izneveri svoje zavete... Alvijarin se držala te nade dok je izdavala naređenja da se Jukiri i Dosina stave pod pomnu prislotru. Mora naći neki način da ih se dočepa. A ako je reč samo o sticaju okolnosti i uobrazilji, nešto će se već proizvesti iz onoga što imaju da kažu, šta god to bilo. Ona će upravljati tokovima u krugu. Nešto će moći da se proizvede.

Pisala je žustro i gnevno, ne shvatajući da je slobodnu ruku digla do čela i da prstima traži beleg.

Popodnevni zraci sunca probijali su se kroz krošnje visokog drveća na grebenu iznad ogromnog tabora Šaidoa, bacajući senke, a s grana se čula pesma ptica. Crvenperke i plave ševe promicale su vazduhom, kao šareno bleštanje, a Galina se smešila. Tog jutra je pljusnula kiša i u vazduhu se još osećala svežina ispod retkih i lenjih belih oblaka. Njena siva kobila, vitkog vrata i živahnog koraka, verovatno je bila vlasništvo neke plemkinje ili makar bogate trgovkinje. Niko drugi, sem neke sestre, ne bi mogao da priušti sebi tako dobrog konja. Uživala je da jaše na toj kobili kojoj je nadenuła ime Brza, jer će je jednoga dana brzo odneti u slobodu; baš kao što uživa u tom vremenu koje provodi sama sa sobom, razmišljajući o tome šta će učiniti kada se bude dokopala slobode. Već je skovala planove da vrati milo za drago svima koji su je izneverili, počevši od Elaide. Razmišljanje o tim planovima i o tome kako će vremenom uroditi plodom, bilo je *veoma* ugodno.

Ako ništa drugo, uživala je u tom jahanju sve dok joj je polazilo za rukom da zaboravi kako je ta pogodnost jednako veliki beleg i znak da se nalazi u Teravinom vlasništvu, koliko bela odora od debele svile i opasač i okovratnik načičkani granatima. Osmeh joj se lagano pretvori u mrštenje. Reč je o ukrasima za mezimca, da se zabavlja njima kada ne mora da zabavlja svog vlasnika. A čak ni tu ne može da skine sa sebe te draguljima porošene belege. Neko bi mogao da je vidi. Tuda je jahala da bi se izmakla od Aijela, ali oni se mogu sresti čak i u šumi. Terava možda sazna da je to učinila. Ma koliko bilo teško da prizna sebi, do srži je prestravljena od oštroke Mudre. Snovi su joj puni Terave i nikada nisu prijatni. Često se budi jecajući, oblivena znojem. Buđenje iz tih košmara uvek joj donosi olakšanje, bez obzira na to hoće li uspeti da prespava ostatak noći ili ne.

Nikada nije dobijala naređenje da ne utekne prilikom jahanja, koje bi morala da poslušna – i upravo taj nedostatak naredbe izazivao je gorčinu. Terava zna da će se ona vratiti, ma koliko bila ponižavana, u nadi da će Mudra jednoga dana možda ukloniti onaj prokleti zavet na poslušnost. Onda će moći da usmerava kada i kako *ona* želi. Sevana je ponekad tera da usmeravanjem obavlja prizemne i težačke poslove, ili samo da bi pokazala kako može da joj zapoveda, ali to se dešava tako retko da ona žudi čak i za prilikom da samo prigrli saidar. Terava joj ne dozvoljava da dodirne Moć ako je pre toga ne preklinje i puzi pred njom, ali onda joj ne da dozvolu ni nit da usmeri, iako se potpuno ponizila, moljakala i preklinjala samo da bi joj ta mrvica bila dopuštena. Shvati da škrguće zubima i natera sebe da prestane.

Možda će Štap zakletvi u Kuli moći da je razreši tog zaveta isto kao štap koji Terava ima i koji je skoro istovetan onome u Kuli, ali jednostavno nije sigurna. Ta dva štapa *nisu* ista. Razlike su samo u obeležjima, ali šta ako